

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Магістерська робота

на тему «Інвестиційна діяльність як фактор забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства»

Виконав: студент 6-го курсу, групи 601-УФБ

Спеціальності

072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»

за освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-економічною безпекою»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Олефір Ю.О.

Керівник: д.е.н., професор Варналій З.С.

Рецензент: гл.бух. Івченко С.М.

Засвідчую, що в цій роботі немає запозичень із праць інших авторів без відповідних посилань

Олефір Ю.О.

Підтверджую достовірність даних, використаних у роботі

Олефір Ю.О.

Полтава, 2025 року

АНОТАЦІЯ

Олефір Ю. О. Інвестиційна діяльність як фактор забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Рукопис. Магістерська робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» за освітньо-професійною програмою «Управління фінансово-економічною безпекою», Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка», Полтава, 2025.

Робота містить 81 сторінок, 21 таблиць, 9 рисунків, список літератури з 85 джерел та 4 додатки.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, фінансово-економічна безпека, розвиток підприємства, фінансові показники, показники ефективності.

Тема магістерської роботи є досить актуальною, оскільки сучасні умови функціонування підприємств характеризуються високим рівнем нестабільності та невизначеності, спричиненими як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Глобальні економічні виклики, такі як військові конфлікти, економічні кризи, зростання конкуренції та швидкі технологічні зміни, підсилюють необхідність забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємств. Одним із ключових інструментів зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства є ефективна інвестиційна діяльність, яка сприяє модернізації виробничих потужностей, впровадженню інноваційних технологій та освоєнню нових ринків збуту. Інвестиції дозволяють не лише збільшити прибутковість підприємства, але й мінімізувати вплив ризиків, забезпечуючи його довгострокову стійкість і конкурентоспроможність.

Метою роботи є дослідження ролі інвестиційної діяльності у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності як інструменту стабілізації та зміцнення фінансового стану підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна безпека підприємства, яка визначається його здатністю протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам, забезпечуючи стабільність та стійкий розвиток у ринковому середовищі.

Предметом дослідження є механізми, інструменти та методи здійснення інвестиційної діяльності підприємства як фактору, що впливає на забезпечення його фінансово-економічної безпеки, а також взаємозв'язок між ефективністю інвестиційної діяльності та рівнем стійкості підприємства до зовнішніх і внутрішніх загроз.

У теоретичній частині роботи визначено сутність та значення фінансово-економічної безпеки підприємства; роль інвестиційної діяльності в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства; методика оцінки рівня інвестиційної діяльності як складової фінансово-економічної безпеки підприємства.

У розрахунково-аналітичній частині роботи надано загальну характеристику виробничо-господарської діяльності та майнового стану підприємства; проведений фінансовий аналіз інвестиційної діяльності підприємства; досліджено показники фінансово-економічної безпеки підприємства; сформовано стратегічні орієнтири забезпечення безпеки інвестиційної діяльності підприємства; розроблено механізми вдосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства через розвиток інвестиційної діяльності.

Практична цінність роботи полягає у розробці рекомендацій для підвищення ефективності інвестиційної діяльності, зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства, оптимізації фінансових ресурсів та мінімізації ризиків, що сприятиме стабільному розвитку і конкурентоспроможності.

Інформаційне забезпечення дослідження включає закони, нормативні акти, інформаційні матеріали, що стосуються теми вивчення, а також фінансова звітність за 2021-2023 роки АТ «КСЗ».

SUMMARY

Olefir Y.O. Investment activity as factor of ensuring enterprise's financial and economic security. Master's work on obtaining a second (master's) level of higher education from the specialty 072 "Finance, Banking, Insurance and Stock Market" in the educational and professional program "Management of Financial and Economic Security", National University Yuri Kondratyuk Poltava Polytechnica, Poltava, 2025.

The work comprises 81 pages, 21 tables, 9 figures, a list of references with 85 sources, and 4 appendices.

Keywords: investment activity, financial and economic security, enterprise development, financial indicators, performance indicators.

The topic of the master's thesis is quite relevant, since the modern conditions for the functioning of enterprises are characterized by a high level of instability and uncertainty caused by both internal and external factors. Global economic challenges, such as military conflicts, economic crises, increased competition and rapid technological changes, reinforce the need to ensure the financial and economic security of enterprises. One of the key tools for strengthening the financial and economic security of the enterprise is effective investment activity, which contributes to the modernization of production capacities, the introduction of innovative technologies and the development of new markets. Investments allow not only to increase the profitability of the enterprise, but also to minimize the impact of risks, ensuring its long-term sustainability and competitiveness.

The purpose of the work is to study the role of investment activity in ensuring the financial and economic security of the enterprise, as well as to develop recommendations for improving the efficiency of investment activity as a tool for stabilizing and strengthening the financial condition of the enterprise.

The object of the study is the financial and economic security of the enterprise, which is determined by its ability to counteract internal and external threats, ensuring stability and sustainable development in the market environment.

The subject of the study is the mechanisms, tools and methods of carrying out the investment activity of the enterprise as a factor influencing the provision of its financial and economic security, as well as the relationship between the efficiency of investment activity and the level of resistance of the enterprise to external and internal threats.

In the theoretical part of the work, the essence and significance of the financial and economic security of the enterprise are determined; the role of investment activity in ensuring the financial and economic security of the enterprise; methods for assessing the level of investment activity as a component of the financial and economic security of the enterprise.

In the calculation and analytical part of the work, a general characteristic of production and economic activity and property status of the enterprise is provided; financial analysis of the investment activity of the enterprise has been carried out; the indicators of financial and economic security of the enterprise are studied; strategic guidelines for ensuring the security of investment activity of the enterprise have been formed; Mechanisms for improving the management of the financial and economic security of the enterprise through the development of investment activity have been developed.

The practical value of the work lies in the development of recommendations to increase the efficiency of investment activities, strengthen the financial and economic security of the enterprise, optimize financial resources and minimize risks, which will contribute to stable development and competitiveness.

The information support of the study includes laws, regulations, information materials related to the topic of study, as well as financial statements for 2021-2023 of JSC "KSZ".

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОРУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.....	7
1.1. Сутність та значення фінансово-економічної безпеки підприємства..	7
1.2. Роль інвестиційної діяльності в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства.....	14
1.3. Методики оцінки рівня інвестиційної діяльності як складової фінансово-економічної безпеки підприємства.....	19
Висновки до розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА АТ «КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ СТАЛЕЛИВАРНИЙ ЗАВОД» ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ.....	27
2.1. Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності та майнового стану підприємства	27
2.2. Фінансовий аналіз інвестиційної діяльності підприємства.....	36
2.3. Дослідження показників фінансово-економічної безпеки підприємства.....	41
Висновки до розділу 2.....	48
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АТ «КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ СТАЛЕЛИВАРНИЙ ЗАВОД».....	49
3.1. Стратегічні орієнтири забезпечення безпеки інвестиційної діяльності підприємства	49

				МР	601-УФБ	11394325	
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Олефір Ю.О.</i>			<i>Інвестиційна діяльність як фактор забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства</i>	Літ.	Арк.	Акрушів
<i>Перевір.</i>	<i>Варналій З.С.</i>				3	81	
<i>Н. Контр.</i>	<i>Варналій З.С.</i>				<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>						

3.2. Вдосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства через розвиток інвестиційної діяльності	58
Висновки до розділу 3.....	66
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	71
ДОДАТКИ	81

				MP 601-УФБ 11394325			
	П. І. Б.	Підпис	Дата				
<i>Розроб.</i>	<i>Олефір Ю.О.</i>			<i>Інвестиційна діяльність як фактор забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства</i>	Літ.	Арк.	Акрюшів
<i>Перевір.</i>	<i>Варналій З.С.</i>				4	81	
					<i>Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування</i>		
<i>Н. Контр.</i>	<i>Варналій З.С.</i>						
<i>Затверд.</i>	<i>Свистун Л.А.</i>						

3.3. Оцінка інвестиційної привабливості ПрАТ «Фармацевтична компанія
«Дарниця»

.....73

Висновки до розділу
3.....78

РОЗДІЛ 4. ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ПРИВАБЛИВОСТІ ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ФАРМАЦЕВТИЧНА КОМПАНІЯ «ДАРНИЦЯ»

.....80

4.1. Заходи щодо покращення результатів господарської діяльності та підвищення рівня інвестиційної привабливості підприємства80

4.2. Організаційний план впровадження інвестиційного проекту та оцінювання ризиків87

4.3. Економічне обґрунтування проекту забезпечення інвестиційної привабливості підприємства97

Висновки до розділу 4.....105

ВИСНОВКИ.....
..107

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ
ДЖЕРЕЛ.....111

ДОДАТКИ.....
..114

ВСТУП

В умовах сучасного ринкового середовища інвестиційна діяльність відіграє надзвичайно важливу роль у забезпеченні стабільності та розвитку підприємств. Вона не лише сприяє зростанню капіталу, але й є інструментом для підвищення конкурентоспроможності та економічної стійкості. Інвестиційна діяльність дозволяє підприємству адаптуватися до швидкозмінних умов ринку, забезпечувати довгострокове зростання та формувати нові можливості для інновацій і технологічного оновлення. Тому питання її ефективності та впливу на фінансово-економічну безпеку є актуальними і важливими для успішного функціонування та розвитку будь-якого підприємства.

Фінансово-економічна безпека підприємства є комплексним поняттям, яке охоплює стійкість його фінансових показників, здатність протистояти ризикам, забезпечувати стабільний прибуток і залишатися конкурентоспроможним у довгостроковій перспективі. Взаємозв'язок між інвестиційною діяльністю та фінансово-економічною безпекою полягає в тому, що інвестиції забезпечують зростання активів і покращення фінансового стану, створюють нові можливості для розвитку та зміцнення підприємства на ринку.

Тема роботи є надзвичайно актуальною, оскільки вона спрямована на вивчення того, як стратегічне управління інвестиціями сприяє збереженню фінансової стабільності та покращенню економічних показників підприємства.

Також варто відзначити, що проблемам забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства, і зокрема її інвестиційної складової, присвячували свої праці ряд авторів, зокрема: Бланк І. А., Войнаренко М. П., Гончар О. І., Кузьмін О. Є., Орлов О. О., Рясних Є. Г., Савіна Г. Г., Стадник В. В., Хачатрян В. В., Хрущ Н. А., Чорна Л. О., Живко З. Б., Ілляшенко О. В., Козаченко Г. В., Копитко М. І. та інші.

Метою роботи є дослідження ролі інвестиційної діяльності у забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства, а також розробка рекомендацій щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності як інструменту стабілізації та зміцнення фінансового стану підприємства.

Для досягнення цієї мети в роботі були передбачені наступні завдання, а саме:

- провести теоретичний аналіз сутності та значення інвестиційної діяльності у контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства;
- здійснити оцінку поточного рівня інвестиційної діяльності та її впливу на фінансово-економічну безпеку на прикладі конкретного підприємства;
- ідентифікувати фактори, що обмежують інвестиційний потенціал підприємства, та визначити можливі ризики;
- розробити практичні рекомендації щодо удосконалення інвестиційної діяльності для посилення фінансово-економічної безпеки та підвищення конкурентоспроможності підприємства.

Об'єктом дослідження є фінансово-економічна безпека підприємства, яка визначається його здатністю протидіяти внутрішнім і зовнішнім загрозам, забезпечуючи стабільність та стійкий розвиток у ринковому середовищі.

Суб'єктом дослідження виступає інвестиційна діяльність АТ «КСЗ» як ключовий фактор впливу на рівень фінансово-економічної безпеки, а також методи та інструменти підвищення ефективності інвестиційних рішень у цьому контексті.

Для досягнення мети застосовано комплекс методів: методи економічного аналізу (аналіз, синтез), графічний, табличний і порівняльний метод, методи бухгалтерського обліку, прийоми та процедури контролю, узагальнення.

Інформаційне забезпечення дослідження включає закони, нормативні акти, інформаційні матеріали, що стосуються теми вивчення, а також фінансова звітність за 2021-2023 роки страхової компанії АТ «Кременчуцький сталеливарний завод».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ФАКТОРУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

1.1. Сутність та значення фінансово-економічної безпеки підприємства

Проблеми безпеки підприємства завжди мали підвищену увагу, особливо на сьогоднішній день. Існуючі загрози, як зовнішнього так і внутрішнього середовища, можуть впливати на рівень ефективності роботи підприємства та на його конкурентноздатність. Саме тому, фінансова-економічна безпека підприємства має важливе значення, щодо забезпечення ефективного функціонування підприємства.

В загальному значенні безпеку визначають, як певні умови в яких перебуває складна система, коли дія зовнішніх факторів і внутрішніх чинників не призводять до процесів, що вважаються негативними по відношенню до даної складної системи у відповідності до наявних, на даному етапі, потреб, знань та уявлень [1].

На сьогодні не існує єдиного підходу до визначення поняття «фінансово-економічна безпека». Але, уперше термін «економічна безпека» був ужитий Ф. Рузвельтом. Офіційно він почав використовуватися у 1985 р. при прийнятті на 40-й сесії Асамблеї ООН резолюції «Міжнародна економічна безпека» [2].

У науковому середовищі існують різні підходи до визначення поняття «фінансово-економічна безпека підприємства». Узагальнення існуючих підходів дозволило акцентувати увагу на ключових аспектах забезпечення фінансово-економічної безпеки діяльності підприємства з боку її керівництва:

– незалежність у прийнятті управлінських рішень керівництвом підприємства щодо вибору оптимальної стратегії фінансової діяльності та конкретних економічних інструментів її реалізації на практиці;

- здатність ефективно протистояти внутрішнім і зовнішнім дестабілізуючим силам і загрозам її фінансово-економічній стабільності;
- достатні фінансові можливості для майбутнього розвитку підприємства в операційний і стратегічний періоди;
- ефективність сформованої внутрішньої системи захисту фінансових інтересів підприємства, можливості їх реалізації та забезпечення конкурентних переваг на ринку на цій основі;
- впровадження ефективної системи раціонального розподілу всіх видів ресурсів, інтелектуального та інноваційного потенціалу підприємства з метою забезпечення стабільної позитивної динаміки кінцевих фінансово-економічних показників його діяльності;
- спроможності та наявні можливості підприємства щодо реалізації важливих соціальних, економічних та екологічних проектів відповідно до задекларованих принципів соціальної відповідальності та взятих на себе обов'язків щодо реалізації цілей сталого розвитку;
- забезпечення того, щоб у всіх процесах фінансового механізму підприємства використовувалася ефективна система показників і критеріїв оцінки, здатних надати фахівцям всебічну інформацію про поточний і перспективний стан і достатність фінансових ресурсів для забезпечення розширеного відтворення [10-13]. При цьому фінансово-економічна безпека підприємства повинна охоплювати всі без винятку сфери діяльності підприємства і враховувати всі існуючі та потенційні можливості і загрози. Це дасть можливість підприємству побудувати ефективний захисний щит для ефективного протистояння будь-яким внутрішнім або зовнішнім негативним впливам і ризикам [14]. Тільки такий підхід може забезпечити фінансову стабільність і стійкість підприємства і досягти задовільної ефективності виробничо-господарської та комерційної діяльності. Для цього необхідний ефективний інструментарій контролю фінансово-економічної безпеки на підприємстві, який дозволить своєчасно виявляти «вузькі місця» та внутрішні

потенційні резерви для подолання зовнішніх загроз та можливих ризиків. Найбільш розповсюджені із цих підходів зазначені у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Порівняльна характеристика підходів до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства

Характеристика методу	Переваги	Недоліки
1	2	3
Індикаторний підхід		
Оцінка фінансово-економічної безпеки на основі порогових значень обраних показників	Величина показників дозволяє інвесторам визначити рівень інвестиційної привабливості	Точність установки порогових значень показників істотно впливає на кінцевий результат розрахунків
Підхід до оцінки фінансової складової підприємства		
Розрахунки ґрунтуються на оцінці економічного стану та достатності ресурсів відповідно до нормативів	Об'єктивність і порівнянність результатів ґрунтуються на нормативних значеннях показників	Метод надає інформацію про реальний стан системи, а не про рівень фінансово-економічної безпеки
Методичний підхід до прогнозування банкрутства		
Методологія оцінки ґрунтується на інформації про рівень платоспроможності оператора	Проста процедура оцінки та наявність даних для виконання розрахунків	Проста процедура оцінки та наявність даних для виконання розрахунків
Програмно-цільовий підхід		
Аналіз проводиться за принципом інтеграції показників, що визначають фінансово-економічну безпеку	Достовірність результатів, отриманих за допомогою розрахунків	Складність розрахунків і необхідність висококваліфікованих фахівців для виконання процедури оцінки
Ресурсно-функціональний підхід		
Визначено ефективність розподілу ресурсів підприємства	Комплексна оцінка безпеки на основі компонентів	Необхідна детальна оцінка процесів, що визначають рівень безпеки
Систематичний підхід		
Фінансово-економічна безпека як система являє собою сукупність підсистем з певними цілями і призначенням	Компоненти системи є універсальними для будь-яких операторів, галузей та секторів економіки	Такий підхід вимагає наявності складного математичного апарату для досліджень і розрахунків
Підхід, що базується на економіко-математичних методах і моделях		
Застосовується встановлена функціональна залежність факторів, що впливають на фінансово-економічну безпеку	Надає детальний опис різних факторів, що впливають на фінансово-економічну секцію оператора	Вимагає ретроспективного аналізу і досить складних математичних розрахунків

Продовження табл.1.1

1	2	3
Підхід, заснований на експертних оцінках		
На основі оцінки експертів робиться висновок про рівень фінансово-економічної безпеки оператора	Саме колективна думка експертної групи є цінною для підприємства	Важко вибрати групу експертів, достатньо досвідчених, щоб скласти точну колективну думку
Інше підходи		
Методи, що ґрунтуються на прогнозуванні майбутньої фінансово-економічної безпеки оператора	Надає прогноз на запланований період, що дозволяє координувати дії керівництва	Високі витрати через використання інтелектуальних ресурсів і через складність розрахунків

Кожен із зазначених підходів має певні відмінності та водночас спільні параметри. Тому можна зазначити, що цей поділ лише умовний та характеризується окремими відмінними та водночас спільними параметрами з метою усесторонньої характеристики поняття «фінансово-економічна безпека підприємства».

Якщо більш глибоко розглянути структуру фінансово-економічної безпеки підприємства, то слід акцентувати увагу на тому, що вчені виділяють дві рівноправні складові цієї структури – фінансову складову та економічну складову. Фінансова складова повинна бути представлена, розроблена і впроваджена в операційну діяльність підприємства як актуальна фінансова стратегія діяльності підприємства, спрямована на виконання загальної стратегії існування підприємства і досягнення бажаних і комфортних фінансових умов для його перспективного розвитку. Цей компонент охоплює весь спектр фінансових процедур і операцій, а також фінансові продукти та інструменти для діагностики досягнутого рівня платоспроможності, ліквідності ресурсів і фінансової стійкості підприємства. Економічна складова охоплює управління всіма матеріальними і нематеріальними ресурсами підприємства для досягнення економічної окупності всіх видів витрат і зусиль, які були витрачені на успішну реалізацію всієї його діяльності. При цьому керівництво повинно приділяти особливу увагу розвитку інтелектуального капіталу, накопиченню людського капіталу і розширенню інноваційного потенціалу підприємства, що дозволить

просувати інноваційні технології і впроваджувати в операційну діяльність новітні моделі обладнання. Зазначені заходи в сукупності з фінансовою стабільністю дадуть можливість підприємству сформувати міцну основу для безпечного та конкурентного існування у відносно сприятливих зовнішніх умовах.

Також варто відзначити, що фінансово-економічна безпека підприємства залежить від різних внутрішніх і зовнішніх факторів, які можуть впливати на його стабільність, прибутковість та здатність витримувати ринкові ризики. Серед ключових факторів можна виділити такі:

1. Фінансова стабільність і ліквідність – забезпечення достатнього обсягу грошових коштів для виконання зобов'язань, підтримання високої ліквідності та фінансової стійкості, що допомагає підприємству швидко реагувати на фінансові труднощі.

2. Інвестиційна діяльність – обсяги та ефективність інвестицій у розвиток підприємства, оновлення обладнання, технологічні інновації. Високий рівень інвестиційної активності може сприяти зростанню конкурентоспроможності та зміцненню економічної безпеки.

3. Рівень диверсифікації діяльності – наявність кількох напрямків бізнесу чи товарних ліній, що дозволяє зменшити ризик залежності від одного джерела доходу та стабілізувати фінансові показники.

4. Структура та ефективність управління – якість стратегічного та операційного управління, здатність керівництва швидко приймати рішення у кризових ситуаціях і реалізовувати антикризові заходи.

5. Рівень конкурентоспроможності – позиція на ринку, здатність конкурувати за рахунок якості продукції, ціни, інноваційності та унікальних пропозицій.

6. Собівартість і витрати – рівень контролю за витратами та ефективне управління собівартістю продукції, що впливає на рентабельність і здатність зберігати фінансову стійкість навіть у складних економічних умовах.

7. Ризики та їх управління – здатність ідентифікувати, оцінювати та мінімізувати вплив різних ризиків (фінансових, операційних, ринкових), які можуть загрожувати стабільності підприємства.

8. Доступ до фінансових ресурсів – можливість залучення зовнішнього фінансування (кредити, інвестиції) за вигідними умовами, що дозволяє підтримувати необхідний рівень обігових коштів і забезпечувати розвиток.

9. Регуляторне середовище та правова стабільність – вплив державного регулювання, податкової політики та законодавчих змін, які можуть впливати на прибутковість і витрати підприємства.

10. Соціальна та кадрова політика – наявність кваліфікованого персоналу, низький рівень плинності кадрів, програми розвитку та мотивації працівників, що сприяє ефективності та стабільності в роботі підприємства.

Ці фактори є взаємопов'язаними та можуть мати різний вплив на фінансово-економічну безпеку підприємства залежно від його специфіки, умов ринку та стратегій управління.

Варто зазначити, що процес забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства складається з декількох етапів. Змістом першого етапу є визначення видів і причин виникнення негативних впливів на підприємство. Негативні впливи, які загрожують фінансово-економічній безпеці підприємства можуть мати суб'єктивний і об'єктивний характер. До негативних впливів суб'єктивного типу відносяться внутрішні і зовнішні впливи, в основі яких лежать усвідомлені дії (а іноді і бездіяльність) людей і інших суб'єктів ринку з метою нанесення шкоди підприємству, а також неякісна робота її співробітників або партнерів по бізнесу.

На другому етапі процесу забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства необхідно визначити його фінансовий стан та надати оцінку поточного рівня її безпеки. При цьому детально аналізується існуюча загроза негативних впливів на безпеку підприємства та можливі збитки від цих впливів. Для забезпечення максимального ефекту в запобіганні загрози таких дій кожне

підприємство повинно мати у своєму розпорядженні єдину систему збору, аналізу та оцінки інформації про стан її економічної безпеки.

Показники за допомогою яких можна оцінити фінансово-економічний стан підприємства наведені в таблиці 1.2.

Індикатори фінансово-економічної безпеки призначені для визначення кількісних показників соціально-економічної дійсності, перевищення рівня яких перетворить потенційні загрози на реальні.

Таблиця 1.2

Показники для визначення фінансово-економічного стану підприємства

Платоспроможність:	Ділова активність:
<ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт загальної ліквідності; - коефіцієнт термінової ліквідності; - коефіцієнт абсолютної ліквідності. 	<ul style="list-style-type: none"> - оборотність активів; - оборотність товарно-матеріальних запасів; - середній термін оплати дебіторської заборгованості; - середній термін оплати кредиторської заборгованості.
Фінансова стійкість:	Прибутковість:
<ul style="list-style-type: none"> - коефіцієнт автономії; - коефіцієнт забезпеченості боргів; - фінансовий важіль. 	<ul style="list-style-type: none"> - чистий прибуток; - рентабельність.

Наступний напрям оцінки поточного рівня забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства стосується аналізу його конкурентного становища на ринку. Це дослідження охоплює ключові показники, що відображають конкурентні переваги підприємства, такі як динаміка обсягів продажу, частка ринку, асортимент продукції та його зміни, а також основні споживчі характеристики товарів. Крім того, важливим аспектом є співвідношення ціни та якості продукції, що дозволяє оцінити привабливість товарів для споживачів, та ефективність маркетингової стратегії й цінової політики підприємства.

Не менш значущим є вивчення технологічного потенціалу підприємства, що включає оцінку рівня інноваційності, продуктивності обладнання та застосування передових технологій. Оцінка організаційної структури та рівня менеджменту дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно побудована система

управління та наскільки гнучкою є структура підприємства до змін зовнішнього середовища. Також варто дослідити ці показники у основних конкурентів, оскільки це дозволить більш точно визначити конкурентні позиції підприємства, виявити його слабкі сторони та можливі загрози, а також визначити стратегії для зміцнення своєї фінансово-економічної безпеки.

1.2. Роль інвестиційної діяльності в забезпеченні фінансово-економічної безпеки підприємства

Інвестиційна діяльність є основою успішного функціонування, економічного зростання, як наслідок, має значне стратегічне значення для розвитку підприємства, стає важливою складовою його захисту в системі економічної безпеки.

Інвестиційна діяльність є важливим компонентом у складі фінансово-економічної безпеки підприємства, оскільки вона безпосередньо впливає на його стабільність, розвиток і здатність протистояти зовнішнім і внутрішнім загрозам. Ефективне управління інвестиціями сприяє зростанню фінансових резервів, оновленню основних фондів, впровадженню інновацій, підвищенню конкурентоспроможності та забезпечує ресурсну базу для довгострокового розвитку.

Рівень і структура інвестиційної діяльності підприємства є одним з основних показників його фінансово-економічної безпеки, адже грамотні інвестиції допомагають мінімізувати фінансові ризики, підвищити стійкість до ринкових коливань та захистити капітал від негативних економічних впливів. Тому інвестиційна діяльність відіграє ключову роль у зміцненні фінансово-економічної безпеки, допомагаючи створювати стабільну фінансову основу для досягнення стратегічних цілей та довгострокової стабільності підприємства.

Отже, варто відзначити, що інвестиційна діяльність реалізується через механізм інвестування. В науковій літературі існує також багато тлумачень щодо визначення дефініції «інвестиції», але достатньо обґрунтованою є позиція що

інвестиції – це видатки на створення, розширення, реконструкцію та технічне переозброєння основного капіталу, а також на пов'язані з цим зміни оборотного капіталу, оскільки зміни у товарно-матеріальних запасах здебільшого залежать від руху видатків на основний капітал [21].

Забезпечення ходу реалізації інвестицій, як і будь-якого іншого процесу, можливе за рахунок здійснення відповідної діяльності. Оскільки реалізація інвестицій розглядається саме як процес, виникає поняття інвестиційної діяльності.

В Законі України «Про інвестиційну діяльність» зазначено, що інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій [22].

Також існує думка, що інвестиційна діяльність має на меті отримання прибутку у вигляді позитивної різниці між отриманим доходом від продажу інвестиційних активів і витратами на їх придбання [23]. Вона регламентується умовами господарювання і полягає в реалізації практичної діяльності її суб'єктів щодо пошуку і залучення необхідної кількості інвестиційних ресурсів, визначенні інструментів та об'єктів для їх вкладання відповідно до обраної інвестиційної стратегії чи програми, з подальшою реалізацією з метою отримання прибутку чи іншого ефекту [24].

Оскільки визначень поняття інвестиційної діяльності доволі багато, його трактування різними авторами представлено в табл. 1.3.

Аналіз наведених у таблиці визначень, дає підставу стверджувати, що інвестиційна діяльність є процесом акумулювання та ефективного використання інвестиційних ресурсів відповідно до стратегічних цілей організації з метою отримання економічного або соціального ефекту.

На активність та ефективність інвестиційної діяльності підприємства впливає його спроможність використовувати різні джерела фінансування: кошти державного та місцевих бюджетів; кошти населення; іноземні інвестиції та інші джерела [23]. Тобто ефективне акумулювання та використання інвестиційних ресурсів є запорукою розвитку підприємства і однією з головних умов здійснення

інвестицій, при цьому з позиції фінансово-економічної безпеки ресурсне забезпечення є надзвичайно важливим аспектом і не лише у сфері інвестиційної діяльності.

Таблиця 1.3

Деякі підходи до визначення поняття «інвестиційної діяльності»

Джерело (автор)	Визначення
Майорова Т.В. [25]	Інвестиційна діяльність (інвестування) – це сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб та держави щодо реалізації інвестицій
Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т. І., Коюда О.П. [26]	Інвестиційна діяльність – це сукупність практичних дій фізичних, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій. Інвестиційна діяльність – це складова економічного управління діяльності підприємства, що потребує визначення організаційно-економічних методів і форм управління всіма стадіями інвестиційних процесів на рівні підприємства – регіону – галузі – національного господарства в цілому.
Мойсеєнко І.П. [27]	Інвестиційна діяльність підприємства – це об'єктивний процес, що має свою логіку і розвивається відповідно до властивих йому закономірностей, відіграє важливу роль у господарській діяльності підприємства, оскільки за своєю економічною природою інвестиції являють собою відмову від сьогочасного споживання заради одержання прибутків у майбутньому
Закон України «Про інвестиційну діяльність» [22]	Інвестиційною діяльністю є сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації інвестицій
Щукін Б. М. [28,с.23]	Інвестиційна діяльність представляє інвестиційний процес в реальних умовах, з акцентом на організаційні засади його реалізації та управління цим процесом. Як правило, інвестиційна діяльність розглядається стосовно конкретного інвестиційного проекту та підприємства (юридичної особи), що здійснює інвестиційний процес
Поєдинок В. В. [29]	Інвестиційна діяльність – це сукупність дій господарського та управлінсько-господарського характеру, які вчиняються суб'єктами господарювання щодо підготовки до вкладення інвестицій, безпосереднього вкладення інвестицій (інвестування) та господарського використання вкладених інвестицій
Погасій С. О. [30]	Процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої за вибраними параметрами інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) і забезпечення її реалізації

Важливість інвестиційної діяльності як складової фінансово-економічної безпеки зумовлюється розширенням сфер інвестування, ускладненням його структури і, як наслідок, виникненням загроз фінансово-економічній безпеці, які потребують нейтралізації шляхом взаємоузгодження економічних інтересів, саморозвитку інвестиційних процесів відповідно до внутрішніх і зовнішніх викликів.

Враховуючи, що в контексті компонентів фінансово-економічної безпеки інвестиції є частиною компоненту фінансування, вони дозволяють забезпечити всі інші компоненти фінансово-економічної безпеки підприємства, а зростання їх індикаторів безпосередньо залежить від обсягу задіяних інвестиційних ресурсів.

Індикаторами є: наявність активів у необхідному обсязі; коефіцієнт зносу основних засобів; частка нових, прогресивних технологій у загальному технологічному потенціалі підприємства; частка нової наукоємної продукції в загальних обсягах виробництва та ін.

Тобто, розглядаючи інвестиційну діяльність з позиції розвитку підприємства та забезпечення його фінансово-економічної безпеки, доцільно підкреслити прямий або опосередкований вплив практично на всі сфери діяльності суб'єкта господарювання.

Процеси інвестиційного забезпечення фінансово-економічної безпеки здійснюються в будь-якій функціонуючій економічній системі як економічна діяльність, спрямована на формування і рух інвестиційних ресурсів відповідно до критеріїв її безпечного функціонування і розвитку [8]. Мова йде про фінансово-економічну безпеку інвестиційної діяльності, хоча у багатьох наукових працях використовують термін «інвестиційна безпека», що не зовсім коректно з позицій дослідження мікрорівня.

Визначення поняття інвестиційної безпеки різними авторами наведені в табл. 1.4.

Отже, інвестиційна безпека підприємства – це комплексне поняття, яке відображає вплив сукупності зовнішніх і внутрішніх факторів у сфері інвестицій на економічну безпеку підприємства.

До переліку зовнішніх можна віднести фактори: політичного, соціального та економічного становища; законодавства в сфері інвестицій; загального інвестиційного клімату та ін.

Внутрішніми факторами інвестиційної безпеки підприємства є: інвестиційний потенціал; інвестиційна привабливість підприємства; кадрове забезпечення інвестиційної діяльності; наявність достатніх обсягів власних коштів; захищеність власного капіталу тощо.

Таблиця 1.4

Систематизація визначень поняття «інвестиційна безпека»

Джерело (автор)	Визначення
Анісімова О. М., Картчева О. С. [31]	Міра узгодження довгострокових економічних інтересів підприємства як суб'єкта інвестиційної діяльності з суб'єктами зовнішнього середовища, за якої в умовах загроз підприємство в довгостроковому періоді не переходить в кризовий стан, який загрожує збитками великого масштабу, втратою конкурентоспроможності, порушенням нормального режиму господарської діяльності
Лаговська О. А., Берляк Г. В. [32]	Створення єдиного механізму, що, з одного боку, постійно залучає гроші, а з іншого боку, забезпечує постійний відбір, підготовку і реалізацію нових інвестиційних проектів та забезпечує мінімізацію ризиків від їх реалізації
Ляшенко О. М. [33]	Рівень національних та іноземних інвестицій (за умови оптимального їх співвідношення), який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку при належному рівні фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів
Міщук Є. В., Кашубіна Ю. Б. [34]	Стан захищеності, але не інвестицій чи інших ресурсів, а безпосередньо підприємства, інвестора, їх стейкхолдерів
Наконечна О.С., Ніколаюк В. В. [35]	Підсистема економічної безпеки, що забезпечує попередження загроз негативного впливу зовнішнього середовища та можливість ефективного вкладу інвестицій для стабільного економічного розвитку та захищеності підприємства як об'єкта інвестування, а також захищеності інвестора та стейкхолдерів
Побережна Н. М. [36]	Стан ефективного використання ресурсів та ринкових можливостей для запобігання загроз зовнішнього та внутрішнього середовищ, які виникають у процесі інвестиційної діяльності підприємства, що сприяє його стійкому розвитку

При цьому слід усвідомлювати, що в результаті здійснення інвестицій, разом із залученням додаткового фінансування господарської діяльності підприємства, до управління ним в тій чи іншій мірі долучатиметься інвестор,

який, зокрема, розраховуватиме на частину прибутку, що разом з нейтралізацією загрози нестачі фінансування як загрози економічній безпеці підприємства, може стати причиною зниження її рівня.

Отже, на нашу думку, фінансово-економічна безпека інвестиційної діяльності підприємства – це стан захищеності інвестиційної діяльності підприємства, який забезпечується достатністю інвестиційних ресурсів і організацією процесів взаємодії з вітчизняними та іноземними інвесторами, що сприяє мінімізації негативного впливу екзогенних та ендогенних факторів на інвестиційну діяльність підприємства.

Таким чином, поняття «інвестиційна безпека» визначається сукупністю сприятливих умов для здійснення інвестицій на макrorівні, що має одне й те саме значення для зовнішніх інвесторів, підприємства і його власників.

Водночас, поняття «фінансово-економічна безпека інвестиційної діяльності» визначається цілями, характером і наслідками взаємодії учасників процесу інвестування, що зумовлює відмінність цього поняття для підприємства і його власників з одного боку та інвесторів – з іншого.

1.3. Методики оцінки рівня інвестиційної діяльності як складової фінансово-економічної безпеки підприємства

Методики оцінки рівня інвестиційної діяльності, які використовуються для визначення її впливу на фінансово-економічну безпеку підприємства, включають кількісні, якісні та комбіновані підходи. Кожен з цих підходів має свої особливості та призначений для різних аспектів аналізу інвестиційної діяльності підприємства.

Розглянемо більш детально ці підходи.

1. Кількісні підходи. Цей метод полягає у використанні фінансових показників і коефіцієнтів, що дозволяють об'єктивно оцінити рівень інвестиційної діяльності. До них належать:

Чиста приведена вартість (Net Present Value, NPV, або чистий приведений дохід, чистий приведений ефект) – це сума, на яку продисконтовані чисті грошові потоки перевищують продисконтовані інвестиційні витрати за весь термін реалізації інвестиційного проекту. За економічним змістом – це продисконтований прибуток, який отримає інвестор після реалізації інвестиційного проекту. Для неординарних грошових потоків є наступна формула для розрахунку NPV [62]:

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{CF_t}{(1+i)^t} - \sum_{t=0}^n \frac{IC_t}{(1+i)^t}, \quad (1.1)$$

де CF_t – сума чистого грошового потоку за окремими інтервалами загального періоду експлуатації інвестиційного проекту;

IC – сума одночасно інвестованих затрат для реалізації інвестиційного проекту;

i – дисконтна ставка, що використовується;

n – кількість інтервалів у загальному розрахунковому періоді t .

Практичне застосування критерію NPV для оцінки інвестиційного проекту полягає у наступному:

якщо $NPV > 0$, то проект є прибутковим і його можна прийняти; у випадку прийняття проекту добробут власників компанії збільшиться;

$NPV = 0$, то доходи від інвестицій в інноваційний проект дорівнюють витратам на нього та у випадку прийняття проекту добробут власників компанії не зміниться, але в той же час обсяги виробництва зростуть, тобто компанія збільшиться в масштабах;

$NPV < 0$, то доходи від інноваційного проекту менше витрат і проект треба відхилити, у випадку прийняття проекту добробут власників компанії зменшиться [52, 53].

Економічна сутність показника NPV полягає в тому, що він відображає прогнозну оцінку зміни економічного потенціалу комерційної організації (підприємства-новатора) у випадку прийняття розглянутого інноваційного

проекту. Причому оцінка робиться на момент закінчення проекту, але з позиції поточного моменту, тобто початку проекту.

Переваги показника NPV для оцінки доцільності інвестицій в інноваційний проект полягають у тому, що він:

- дає змогу оцінити приріст вартості капіталу підприємства;
- має важливу властивість адитивності в просторово-часовому аспекті, тобто NPV різних проектів можна підсумовувати для розрахунку загального ефекту в тому випадку, якщо мова йде про оцінку портфеля інноваційних проектів;
- надає змогу зробити правильний вибір при аналізі проектів з нерівномірними грошовими потоками [52].

Недоліки показника:

- суттєва залежність від часових параметрів проекту, а саме - від терміну початку віддачі інвестицій в інноваційний проект і тривалості періоду віддачі. Зрушення початку віддачі вперед зменшує величину NPV пропорційно коефіцієнту дисконтування;
- суттєва залежність від обсягу загальних інвестицій в інноваційний проект;
- не дає інформації про резерв безпеки проекту, тобто не відповідає на запитання, наскільки велика небезпека, що проект, що вважався прибутковим, раптом виявиться збитковим через помилку в прогностичних оцінках доходів і/чи вартості капіталу.

При розрахунку NPV, як правило, використовують постійну ставку дисконтування. Однак за деяких обставин, наприклад, коли очікується зміна рівня облікових ставок, можна використовувати індивідуалізовані по роках коефіцієнти дисконтування [52, 53].

Індекс рентабельності інвестицій (Profitability Index, PI, або індекс прибутковості, індекс доходності) – являє собою співвідношення приведених доходів до приведених на ту ж дату інноваційних витрат [9]. Він характеризує рівень чистого грошового потоку, що припадає на одиницю інноваційних витрат

або відображає величину доходу на одиницю витрат [52]. Розрахунок індексу рентабельності інвестицій (Profitability Index, PI) здійснюється за формулою:

$$PI_0^A = \frac{\sum_{i=1}^n \frac{CF_t}{(1+i)^n}}{\sum_{i=1}^n \frac{IC_t}{(1+i)^n}}, \quad (1.2)$$

В чисельнику вищенаведеної формули відображено величину доходів, отриманих від продажу виробленої інноваційної продукції, приведених до вартості на момент початку впровадження інновації (за допомогою коефіцієнту дисконтування. В знаменнику формули – величина інвестицій в інновації, продисконтована до моменту початку вкладення коштів в інновацію. Таким чином, ми можемо порівняти два грошових потоки: потік доходів та потік інвестицій.

Інтерпретація результатів розрахунків здійснюється наступним чином: якщо $PI > 1$, проект є ефективним, він приймається для вкладення коштів і втілення інновації в життя; $PI < 1$, проект рекомендується відхилити, оскільки він не принесе економічної вигоди інвестору (виробнику інноваційної продукції); $PI = 1$, доходи від інноваційно-інвестиційного проекту дорівнюють витратам. Отже, до реалізації можуть бути прийняті інноваційні проекти з індексом рентабельності вище за одиницю.

Економічна сутність індексу рентабельності полягає в тому, що він відображає рівень приведеної (продисконтованої) вартості майбутніх грошових потоків по відношенню до початкового обсягу інвестицій. Тобто він показує відносну прибутковість інвестиції шляхом порівняння приведеної вартості вхідних грошових потоків та приведеної вартості вихідних грошових потоків (витрат) [46].

2. Внутрішня норма рентабельності (Internal Rate of Return, IRR, або внутрішня норма доходності, внутрішня норма ефективності) – це така ставка дисконтування, за якої одержані продисконтовані чисті грошові потоки від інноваційного проекту дорівнюють продисконтованим інвестиційним витратам.

Фактично, це така дисконтна ставка, при якій NPV дорівнює нулю. Також можна сказати, що IRR – це процентна ставка, при якій обнуляється приведена вартість всіх грошових потоків (NPV), необхідних для реалізації інвестиційного проекту.

Розрахунок внутрішньої норми прибутку (Internal Rate of Return, IRR) здійснюється шляхом розв'язання такого рівняння:

$$IRR = i_1 + \frac{NPV_1 \times (i_2 - i_1)}{(NPV_1 - NPV_2)}, \quad (1.3)$$

Існує кілька способів розв'язання вказаного рівняння:

1. Шляхом підстановки різних значень ставки дисконтування і підбору такого значення показника IRR, при якому NPV буде дорівнювати нулю. Такий метод ще називають методом пробних розрахунків.

2. За допомогою графічного методу, коли будується крива залежності значення NPV від ставки дисконтування IRR. На осі абсцис приводяться значення процентної (у нашому випадку – дисконтної) ставки, а на осі ординат – чиста приведена вартість проекту в гривнях. Далі проводиться розрахунок значення NPV при різних довільних значеннях IRR. Виходячи з припущення, що між показниками існує лінійна залежність, формується графік залежності NPV від IRR. Точка перетину прямої з віссю абсцис вкаже значення IRR, при якому NPV проекту буде нульовим.

3. Методом лінійної інтерчи екстраполяції. Сутність даного методу полягає в тому, що будь-яку криву на певному відрізку можна замінити прямою. З цього спрощення виникають похибки. Для розрахунку IRR даним методом необхідно визначити NPV при двох різних дисконтних ставках, а потім скористатися формулою: де NPV1 NPV2 - це чистий приведений доход від різних ставок дисконтування (при умові NPV1 > NPV2); d1, d2 - дисконтні ставки (при умові d1 < d2).

Особливостями використання 2-го та 3-го методу є вимоги до значень NPV. Для отримання правильного значення IRR необхідна наступна умова: потрібно підібрати такі d1 та d2 щоб одне значення NPV було позитивним, а друге –

від'ємним. Тоді результат розрахунку IRR можна вважати достовірним [42, 43, 46].

Рентабельність інвестицій (ROI), показує прибутковість інвестицій і дозволяє оцінити їх ефективність, вказуючи на здатність підприємства генерувати прибуток.

Розраховується за формулою:

$$ROI = \frac{\text{Прибуток} + (\text{Ціна продажу} - \text{ціна придбання})}{\text{Ціна придбання}} \times 100\%, \quad (1.4)$$

де, прибуток – доходи, отримані за час володіння активом;

ціна придбання – ціна, по якій був придбаний актив;

ціна продажу – ціна, за якою був проданий (або може бути проданий) актив по закінченні строку володіння.

При аналізі фінансової звітності компаній терміном ROI часто називають або групу фінансових показників, що характеризують рентабельність різних складових капіталу, або показник рентабельності інвестованого капіталу (ROIC).

2. Якісні підходи. Якісні методики орієнтовані на аналіз стратегічних та організаційних аспектів інвестиційної діяльності, що включають:

Аналіз ризиків інвестиційних проєктів передбачає виявлення потенційних ризиків (економічних, фінансових, ринкових) і їхній можливий вплив на безпеку підприємства. На практиці при аналізі ризиків інвестиційних проєктів використовуються також такі інструменти: метод експертної оцінки, метод аналогій, метод регулювання ставки дисконтування, метод критичної вартості та інші.

Оцінка конкурентоспроможності інвестицій визначає дослідження впливу інвестицій на позиції підприємства на ринку, зміцнення його стійкості та підвищення конкурентних переваг. Вона включає методи, що дозволяють оцінити фінансові та економічні показники проєкту, його вплив на конкурентні переваги підприємства. Важливими аспектами є аналіз ринкових умов, оцінка потенціалу

підприємства та використання графоаналітичних моделей для візуалізації даних. Результати допомагають приймати обґрунтовані рішення щодо інвестицій.

Оцінка відповідності інвестицій стратегії підприємства – визначення, наскільки інвестиційні проєкти узгоджуються зі стратегічними цілями підприємства, його місією та баченням, і як вони сприяють довгостроковій фінансово-економічній стабільності. Оцінка відповідності інвестицій стратегії підприємства є критичним етапом у процесі її формування. Цей процес передбачає аналіз та систематизацію даних, що дозволяє підприємствам адаптувати свої інвестиційні рішення до специфіки ринку, конкурентних умов та власних цілей. В умовах високої конкуренції реалізація ефективної інвестиційної стратегії стає необхідною для забезпечення стабільного розвитку і зростання підприємства.

Необхідно враховувати цілий ряд економічних принципів, таких як відповідність попиту та пропозиції, а також конкурентне середовище. Це дозволяє створити стратегію, яка не лише відповідає потребам підприємства, але й є актуальною в динамічно змінних умовах ринку.

3. Комбіновані підходи. Це інтеграція кількісних та якісних методів для забезпечення більш комплексного аналізу інвестиційної діяльності. Комбіновані підходи дозволяють розглянути інвестиційні проєкти не лише з точки зору фінансових показників, але й з урахуванням стратегічної значущості та організаційних змін, до яких вони можуть призвести. До них належать:

Методи SWOT-аналізу – для визначення сильних і слабких сторін інвестицій, а також можливостей і загроз, пов'язаних з проєктом. це аналітичний метод, що дозволяє оцінити сильні сторони, слабкі місця, можливості та загрози, пов'язані із певним підприємством або проєктом. Він допомагає провести детальне дослідження зовнішнього й внутрішнього середовища організації, аналізуючи чотири ключові аспекти: сильні сторони (Strengths), слабкі місця (Weaknesses), можливості (Opportunities) та загрози (Threats).

Метод сценарного аналізу – використовується для оцінки можливих фінансових результатів і ризиків при різних сценаріях розвитку ринку та економічного середовища. Він полягає в поділі всієї сукупності можливих подій

на декілька груп та у визначенні логічної послідовності наслідків для кожної групи подій). Застосовується у разі якщо ймовірність виникнення різних подій майже однакова та існує необхідність заздалегідь обрати стратегію дій в рамках кожного сценарію.

Бенчмаркінг – порівняння результатів і планів інвестиційної діяльності підприємства з показниками конкурентів, що дозволяє виявити відхилення та можливості для поліпшення інвестиційної стратегії. Це дозволяє визначити конкурентні переваги, знайти нові можливості для покращення та запровадження кращих практик у власному бізнесі.

Застосування цих методик у комплексі дає можливість отримати об'єктивну оцінку рівня інвестиційної діяльності та визначити, яким чином вона впливає на фінансово-економічну безпеку підприємства.

Висновки до розділу 1

Отже, підсумовуючи слід зазначити, що інвестиційна діяльність відіграє ключову роль у підтримці фінансової стійкості та розвитку підприємства, оскільки спрямована на забезпечення довгострокового зростання та конкурентоспроможності. В умовах сучасного ринку фінансово-економічна безпека підприємства залежить не лише від рівня капіталу, але й від здатності ефективно залучати та використовувати інвестиційні ресурси для протидії зовнішнім і внутрішнім загрозам. Розглянуті теоретичні підходи дозволяють зрозуміти, що інвестиції є не лише джерелом зростання активів і доходів, але й важливим інструментом управління ризиками, які безпосередньо впливають на фінансово-економічну безпеку підприємства.

Аналіз концептуальних основ інвестиційної діяльності показав, що досягнення ефективності інвестицій є можливим за умов раціонального управління, оцінки та прогнозування можливих ризиків, а також забезпечення гармонійного співвідношення між короткостроковими і довгостроковими інтересами підприємства. Інвестиційна діяльність дозволяє підприємству не лише захистити свої фінансові інтереси, а й закріпити свої позиції на ринку, що, своєю чергою, сприяє підвищенню загальної фінансово-економічної безпеки.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА АТ «КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ СТАЛЕЛИВАРНИЙ ЗАВОД» ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ

2.1. Загальна характеристика виробничо-господарської діяльності та майнового стану підприємства

Публічне акціонерне товариство «Кременчуцький сталеливарний завод», яке є правонаступником всіх прав та обов'язків Відкритого акціонерного товариства «Кременчуцький сталеливарний завод», заснованого згідно з наказом Міністерства машинобудування військово-промислового комплексу і конверсії України від 12 жовтня 1994 року № 1363 шляхом перетворення державного підприємства Кременчуцький сталеливарний завод у Відкрите акціонерне товариство «Кременчуцький сталеливарний завод» відповідно до Указу Президента України «Про заходи щодо забезпечення прав громадян за використання приватизаційних пайових сертифікатів» від 26 листопада 1994 року №699/94.

Товариство утворене і діє на підставі Закону України «Про акціонерні товариства», Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, інших законодавчих актів, цього Статуту і внутрішніх документів Товариства [40].

АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» – спеціалізоване підприємство з виробництва литих деталей для двовісних і тривісних візків вантажних вагонів, автозчеплення, лиття для автомобілів КраЗ, різних виливків для інших промислових підприємств і для власних ремонтних потреб.

Нині сталеливарний завод вступив у нову, більш прогресивну фазу свого розвитку. В рамках великого бізнес-плану проводиться технічне переозброєння виробництва високоавтоматизованим та високотехнологічним обладнанням

провідних українських та зарубіжних фірм, що зрештою дозволить найповніше та якісніше вирішувати виробничі завдання. Розглядається закордонний досвід, на прикладі якого можна вдосконалювати технологію, робити її менш витратною та трудомісткою.

АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» веде свою діяльність на основі КВЕД. Основним видом діяльності є виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу.

АТ «КСЗ» функціонує на ринку машинобудівної продукції, в якому посідає своє впевнене місце, посідаючи 4 позицію на ринку протягом п'яти останніх років, виключення становить 2021 р., коли підприємство опустилося на 8 позицію.

Частка ринку, яку займає АТ «КСЗ» протягом 2021-2023 р. зростала до максимального значення у 10,56% у 2023 р. (рис. 2.1).

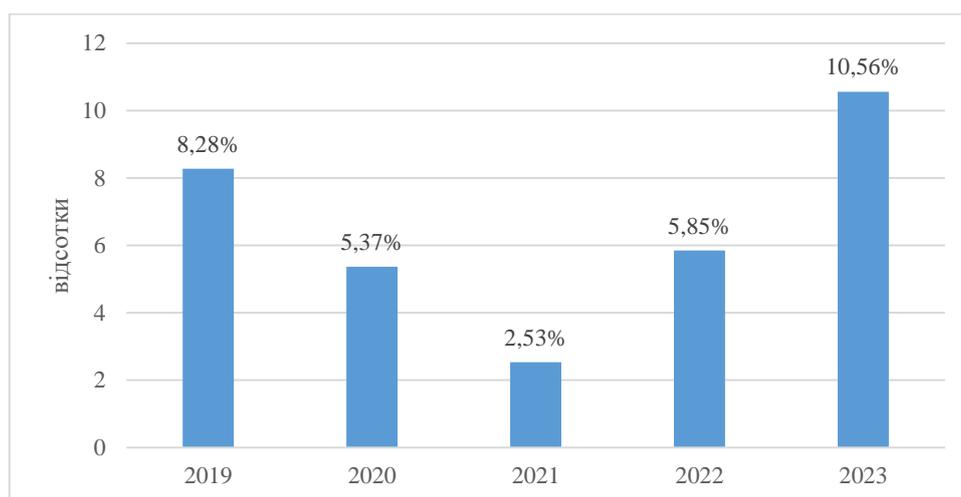

Рис.2.1. Частка ринку АТ «КСЗ» у 2019-2023 рр.

Розуміючи специфіку виробничо-господарської діяльності варто перейти до аналізу його майнового стану та джерел фінансування активів. Це дає змогу зрозуміти пріоритетність діяльності підприємства, доцільність використання фінансових ресурсів, розмір і співвідношення активів та пасивів у часі, взаємодію окремі частин балансу, якісні зміни в структурі майно, тощо. З цією метою складається агрегований баланс, що дозволяє встановити елементи, які характеризують майновий стан підприємства.

Протягом досліджуваного періоду на підприємстві переважали оборотні активи, частка яких на кінець періоду склала близько 80%. У структурі оборотних активів найбільше місце займають запаси, хоча вони зменшуються як у абсолютних показниках, так і у питомій вазі. Дебіторська заборгованість займає друге місце (понад 20% майна), але має нерівномірний характер, що свідчить про проблеми у роботі з кредиторами.

У необоротних активах переважають основні засоби, які у 2023 році склали 156549 тис. грн, або 18,42% від майна. У порівнянні з 2022 та 2021 роками, їхній розмір зменшився через збільшення амортизації та скорочення незавершених капітальних інвестицій. Загальний аналіз активів свідчить про ріст і розвиток підприємства, що підтверджується збільшенням валюти балансу. Співвідношення оборотних і необоротних активів підприємства зображено на рисунку 2.2.

Рис.2.2. Структурна динаміка активів АТ «КСЗ» за 2021–2023 роки

Довгострокові зобов'язання зменшилися з 258738 тис. грн у 2021 р. до 207920 тис. грн у 2023 р., що становить скорочення на 19,64%. Їхня частка в пасиві підприємства також знизилася з 30,27% до 24,46%. Це джерело фінансування залишається важливим, адже дозволяє підприємству розвиватися швидше, ніж за рахунок лише власних коштів.

Поточні зобов'язання становили найбільшу частку пасивів у 2021 та 2022 рр. (39,99% і 54,87% відповідно), а в 2023 р. знизилися до 37,48%. Основну

частину цих зобов'язань становила кредиторська заборгованість у розмірі 193136 тис. грн у 2023 році, що зменшилося на 169397 тис. грн порівняно з 2022 р.

До проблемних статей підприємства відноситься велика різниця між показниками дебіторської та кредиторської заборгованостей. В товаристві спостерігається переважання дебіторської заборгованості над кредиторською, окрім 2022 р.

Отже, з проведеного аналізу можна зробити висновок, що підприємство поступово нарощує свої потужності. На кінець досліджуваного періоду у структурі капіталу підприємства почав переважати власний капітал, що свідчить про підвищення фінансової стійкості і незалежності підприємства. Зростання власного капіталу поступово перетворюється в тенденцію. Так в 2021 році співвідношення між власним та позиковим капіталом становило 29,74% : 70,26%, а у 2023 – 38,06% : 61,94 %.

Динаміка пасивів АТ «КСЗ» за 2021–2023 роки зображена на рисунку 2.3.

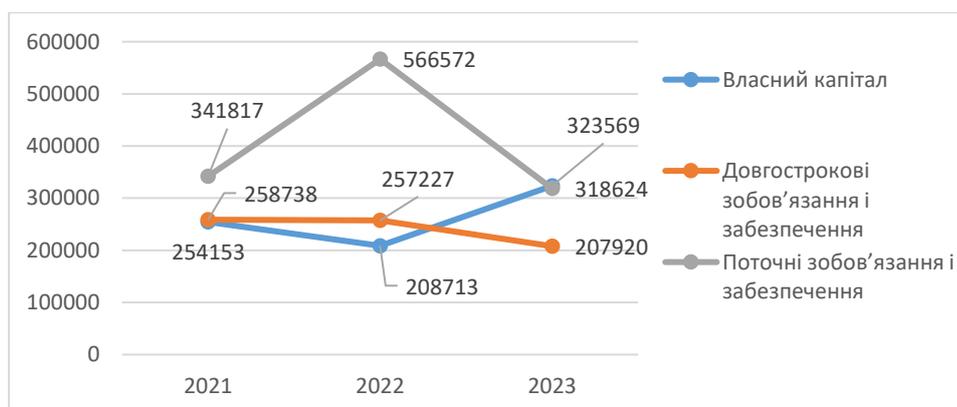

Рис.2.3. Динаміка пасивів АТ «КСЗ» за 2021–2023 роки

Наступним етапом аналізу підприємства є обрахунок показників, які демонструють ефективність використання майна підприємства.

Їх розрахунок та аналіз представлено у таблиці 2.1.

Розрахувавши показники оцінки основних фондів можна зробити такі висновки. Показник фондомісткості мав позитивну динаміку до зменшення з 0,43 грн/грн у 2021 р. до 0,10 грн/грн у 2023 р. При нормальних умовах даний показник повинен знижуватися, що й відбулося на досліджуваному підприємстві.

Таблиця 2.1

Показники оцінки основних фондів АТ «КСЗ» за 2021–2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Темп зростання, %	
				2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами					
1.1. Фондомісткість	0,43	0,26	0,10	61,26	36,03
1.2. Фондоозброєність	65,51	86,70	77,12	132,34	88,95
1.3. Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,031	0,027	0,035	87,32	131,65
2. Показники оцінки стану основних фондів					
2.1. Коефіцієнт зносу	0,95	0,96	0,97	101,12	100,94
2.2. Коефіцієнт придатності	0,05	0,04	0,03	79,65	78,32
2.3. Коефіцієнт оновлення	0,001	0,000	0,014	1,83	146108,55
2.4. Коефіцієнт вибуття	0,002	0,001	0,000	32,39	74,48
2.5. Коефіцієнт приросту основних засобів (Кпоз)	2,71	3,61	17,27	132,92	478,89
3. Показники оцінки ефективності використання основних фондів					
3.1. Фондовіддача, грн.	1,78	3,13	13,32	175,91	425,97
3.2. Рентабельність, %	27,51	98,66	387,45	358,69	392,72
3.3. Інтегральний показник економічної ефективності	6,99	17,56	71,84	251,19	409,01

За аналізований період коефіцієнт фондоозброєності не мав стабільної динаміки, зростаючи у 2022 р. на 21,19 тис.грн/чол, у порівнянні з 2021 р. та зменшуючись на 9,58 тис.грн/чол у 2023 р. до рівня 77,12 тис.грн/чол. Загалом дана тенденція є позитивною, адже високі технології дозволяють мінімізувати необхідність товариства в робочій силі, і одночасно збільшити ефективність виробництва.

Варто відмітити, що АТ «КСЗ» є дуже помірним стосовно набору персоналу, адже за аналізований період чисельність робітників зменшилася на 132 особи, при чому у 2022 р. на 477 робітників штат персоналу підприємства зменшився, а у 2023 р. відбулося розширення працівників товариства на 345 осіб. Така динаміка засвідчує, що товариство чітко регулює необхідну кількість працівників для виробничо-господарської діяльності.

Коефіцієнт вартості основних фондів підприємства збільшився на кінець досліджуваного періоду на 0,004 грн/грн, у порівнянні з початком. Враховуючи, що критична межа даного показника становить 0,2–0,3 грн/грн, на АТ «КСЗ» не

відповідає зазначеним нормативам протягом досліджуваного періоду.

За аналізований період відбувається збільшення коефіцієнта зносу основних засобів. Так, в 2021 році даний показник становив 0,95 грн/грн, а в 2023 році опустився до позначки в 0,97 грн/грн. Зростання даного показника на 2% призвело до того, що 97% основних засобів підприємства мають непридатний стан, тобто на підприємстві спостерігається критичний рівень зношеності основних засобів.

Коефіцієнт придатності основних засобів АТ «КСЗ» за 2021–2023 роки демонструє тенденцію до зменшення. Так, в 2021 році частка придатних до використання основних засобів становила 5%, у 2022 році – 4%, а у 2023 році – 3%. Скорочення даного показника є негативним чинником, адже товариство залучає недостатню кількість основних засобів до виробництва.

Коефіцієнт оновлення має дуже малі значення, що свідчить про відсутність оновлення основних засобів на підприємстві протягом досліджуваного періоду. Така ситуація може призвести до значних перебоїв у роботі товариства через вимушену зупинку через серйозні поломки.

Коефіцієнт вибуття основних засобів також має низький рівень і становив не більше 2%.

При розрахунку фондівіддачі було виявлено її щорічне зростання. Така тенденція є позитивною, адже свідчить про те, що на кожну гривню основних засобів припадає більше чистого прибутку підприємства. Якщо у 2021 р. ця сума становила 1,78 грн, у 2022 р. – 3,13 грн, то у 2023 р. збільшилася до 13,32 грн.

Коефіцієнт рентабельності основних фондів щорічно зростає. За рахунок зростання валового прибутку підприємства відбувалося зростання даного коефіцієнта.

Інтегральний показник використання основних фондів зростає кожного року, що є позитивним чинником. За аналізований період відбулося збільшення значення даного показника на 64,84, що означає зростання корисного використання основних фондів підприємства.

Графічно динаміка отриманих показників відображена на рисунку 2.4.

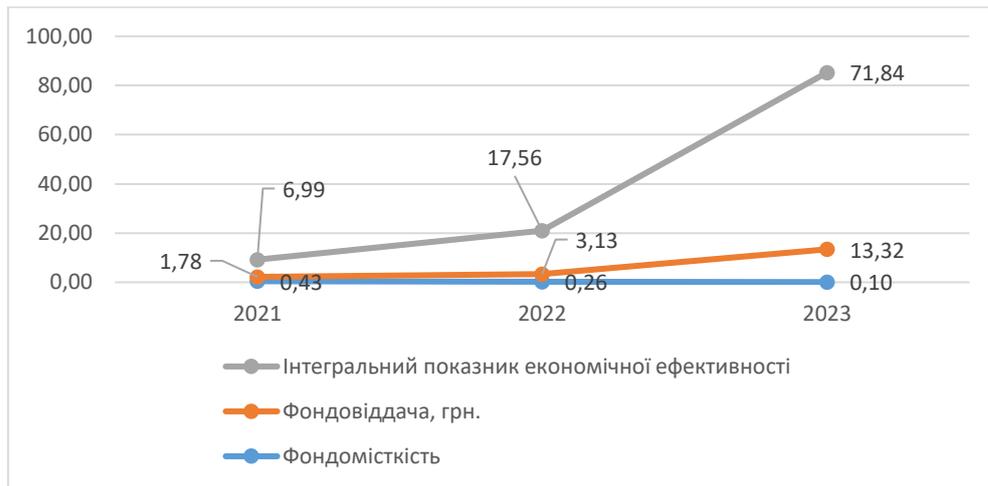

Рис.2.4. Динаміка фондомісткості, фондovіддачі та інтегрального фінансового показника в АТ «КСЗ» за 2021–2023 рр.

На основі вище зазначеного необхідно здійснити аналіз ефективності використання оборотних активів АТ «КСЗ» (табл.2.2.).

Таблиця 2.2

Аналіз ефективності використання оборотних активів АТ «КСЗ»
за 2021-2023 рр.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Темп зростання, %	
				2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт оборотності оборотних активів (поточних активів)	0,35	0,29	0,41	84,40	140,53
Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань	0,33	0,34	1,18	103,65	345,46
Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів по виручці від реалізації	0,52	0,81	3,47	156,81	429,36
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	2,32	3,78	10,50	163,25	277,58
Коефіцієнт оборотності готової продукції	0,76	1,48	11,68	194,17	791,98
Коефіцієнт оборотності грошових засобів	10,86	2,86	4,54	26,37	158,51
Коефіцієнт відволікання оборотного капіталу в дебіторську заборгованість	0,37	0,30	0,29	80,21	96,85
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,47	1,27	4,69	267,34	369,69
Період погашення (інкасації) дебіторської заборгованості, днів	769	288	78	37,41	27,05

Продовження табл.2.2

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості	0	0	0	0,00	0,00
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,08	1,13	3,77	1392,68	333,49
Рентабельність оборотних активів	0,05	0,12	0,35	240,98	300,63
Інтегральний показник ефективності оборотних активів	0,13	0,19	0,38	142,62	205,54

Проаналізувавши ефективність використання оборотних активів на АТ «КСЗ» за 2021–2023 роки можна зробити висновки про хвилеподібну динаміку коефіцієнтів оборотності оборотних активів та грошових засобів, які знизилися у 2022 р. та зросли у 2023 р. до максимального значення за досліджуваний період 0,41 грн/грн та 4,52 грн/грн відповідно. Зростання даних показників вказує на підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Коефіцієнт оборотності поточних зобов'язань демонструє щорічне зростання. Так, в 2022 році, значення коефіцієнта збільшилось на 3,65%, з 0,33 грн/грн до 0,34 грн/грн, а у 2023 р. збільшення становило майже у 3,5 разів до рівня 1,18 грн/грн. Отже, протягом досліджуваного періоду АТ «КСЗ» ефективно використовувало свої поточні зобов'язання, що в умовах складної економічної ситуації є позитивною тенденцією, адже ефективне використання запозичених ресурсів – запорука фінансової незалежності та стійкості.

Коефіцієнт оборотності товарно–матеріальних запасів за період аналізу збільшився на 2,96 грн/грн. Зростання даного коефіцієнта спричинене скороченням обсягів товарно-матеріальних запасів та збільшенням чистого доходу підприємства, що вказує на ефективну роботу з запасами, що несе в собі можливість подолання ризиків перевантаження складських приміщень. Адже у випадку з АТ «КСЗ» проблема складських приміщень є актуальною, так як має тривалий строк реалізації продукції.

Значення коефіцієнта оборотності виробничих запасів за аналізований період збільшилося у 4,5 разів, що було спричинено збільшенням чистого прибутку та зменшенням обсягів виробничих запасів.

Коефіцієнт оборотності готової продукції зріс у 15,4 рази з 0,76 грн/грн у 2021 р. до 11,68 грн/грн у 2023 р., що свідчить, що у 2023 р. на 1 грн готової продукції припадає 11,68 грн чистого доходу підприємства.

Коефіцієнт відволікання оборотного капіталу в дебіторську заборгованість за аналізований період мав стабільну динаміку до зменшення з 0,37 грн/грн у 2021 р. до 0,29 грн/грн у 2023 р. Проблема зменшення дебіторської заборгованості є актуальною протягом усього часу дослідження. Враховуючи тривалий термін корисності продукції підприємства є альтернатива дебіторській заборгованості в нагромадженні запасів.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості за аналізований період продемонстрував тенденцію до зниження. У відносному вираженні значення показника скоротилося у 9,9 разів, при чому найбільше зміну значення можна спостерігати у 2023 році – з 1,27 грн/грн до 4,69 грн/грн. Загалом для даного показника бажаним є зростання його значення, адже високі доходи та ефективне управління дебіторської заборгованістю з скороченням її обсягів – ознаки розвитку і росту незалежності і успішності підприємства.

Період погашення дебіторської заборгованості за аналізований період аналізу скорочується, що є позитивною ознакою, адже дебіторська заборгованість не переростає у прострочену або неповернену. В умовах високого рівня інфляції дебіторська заборгованість взагалі втрачає більшість своїх переваг, адже в разі утримування товарів на складах у підприємства була б можливість, за імовірного росту цін, збільшити доходи від реалізації в майбутньому. В 2022 році період погашення дебіторської заборгованості зменшився з 769 днів до 288 днів, а у 2023 р. до 78 днів.

Коефіцієнт простроченої дебіторської заборгованості за весь аналізований період дорівнював 0, що свідчить про ефективну роботу з дебіторами підприємства.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості за аналізований період зростав з 0,08 грн/грн у 2021 р. до 3,77 грн/грн у 2023 р. Зменшення обсягу кредитів на підприємстві є свідченням нормального функціонування та

фінансування підприємства.

Підсумувати аналіз ефективності використання оборотних активів можна за допомогою інтегрального показника ефективності оборотних активів. Так, за роки аналізу даний коефіцієнт зріс на 25% – з 0,13 грн/грн до 0,38 грн/грн.

2.2. Фінансовий аналіз інвестиційної діяльності підприємства

Фінансовий аналіз інвестиційної діяльності підприємства є важливою складовою загального оцінювання його фінансово-економічної безпеки. Цей аналіз дозволяє визначити ефективність використання інвестиційних ресурсів, виявити потенційні ризики та оцінити фінансовий вплив інвестицій на розвиток і стабільність підприємства. Розгляд показників інвестиційної діяльності, таких як рентабельність, ліквідність і оборотність капіталу, дає змогу зрозуміти, наскільки ефективно підприємство інвестує та забезпечує свою конкурентоспроможність на ринку.

Основним об'єктом фінансового аналізу інвестиційної діяльності підприємства і його інформаційною базою служить фінансова звітність підприємства, у першу чергу Баланс (Форма № 1) і Звіт про фінансові результати (Форма № 2), а також Звіт про рух грошових коштів (Форма № 3). Для проведення фінансового аналізу необхідно мати повний фінансовий опис підприємства за обрану кількість аналізованих періодів – для АТ «КСЗ» це період з 2021-2023 рр.. Крім того, при проведенні фінансового аналізу повинен бути присутнім фактор порівняння: порівнюються показники діяльності підприємства за різні проміжки часу або порівнюються показники даного підприємства з нормативними, середніми показниками по галузі або з показниками інших компаній. Тому необхідною також є фінансова інформація нормативно-довідкового характеру й статистична фінансова інформація.

На сьогоднішній день функціонування підприємств відбувається в умовах війни, нестійкості, невизначеності та непередбаченості зовнішнього середовища. Застосування в сільськогосподарських підприємствах комплексної оцінки

фінансового стану (багатофакторна модель) дозволяє об'єктивно оцінити наявність, розміщення й ефективність використання наявних ресурсів підприємства та джерела їх фінансування [42, с. 86].

Метою комплексного фінансового стану є у достатньо короткі строки провести розрахунки на основі обраної математичної моделі комплексного фінансового дослідження операційної, інвестиційної та фінансової діяльностей підприємства – об'єкта дослідження, ідентифікувати фактичні результати й обґрунтувати прогнозний тренд розвитку фінансового стану суб'єкта господарювання у коротко- або довгостроковому періодах.

Враховуючи галузеву специфіку та діагностику фінансового стану підприємства (фінансових коефіцієнтів), А.С. Лесюк пропонує використовувати багатофакторну модель оцінки фінансового стану (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Багатофакторна модель оцінки фінансового стану підприємства

Показники		Формула для розрахунку	Нормативний коефіцієнт
1		2	3
$\text{ФСп} = X_1 \cdot 0,055 + X_2 \cdot 0,109 + X_3 \cdot 0,164 + X_4 \cdot 0,145 + X_5 \cdot 0,127 + X_6 \cdot 0,073 + X_7 \cdot 0,091 + X_8 \cdot 0,018 + X_9 \cdot 0,036 + X_{10} \cdot 0,182$			
X ₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Кал = (грошові кошти та їх еквіваленти + поточні фінансові інвестиції) / поточні зобов'язання і забезпечення	0,055
X ₂	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Кшл = (грошові кошти та їх еквіваленти + поточні фінансові інвестиції + дебіторська заборгованість + інші оборотні активи) / поточні зобов'язання і забезпечення	0,109
X ₃	Коефіцієнт фінансової автономії	Кфа = (власний капітал / валюту балансу)	0,164
X ₄	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень	Кдзз = (довгострокові зобов'язання і забезпечення / позиковий капітал)	0,145
X ₅	Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	Кпзз = (поточні зобов'язання і забезпечення / позиковий капітал)	0,127
X ₆	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Кмвк = (власний оборотний капітал / власний капітал)	0,073

Продовження табл.2.3

1	2	3	4
X7	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	$K_{ззв} = (\text{власні оборотні кошти} / \text{запаси і поточні біологічні активи})$	0,091
X8	Коефіцієнт рентабельності діяльності	$K_{рд} = (\text{чистий фінансовий результат} / \text{чистий дохід (виручка) від реалізації продукції})$	0,018
X9	Коефіцієнт рентабельності активів	$K_{ра} = (\text{чистий фінансовий результат} / \text{активи})$	0,036
X10	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	$K_{дкз} = (\text{середньорічна величина дебіторської заборгованості} / \text{середньорічна величина кредиторської заборгованості})$	0,182
При $F_{сп} \geq 0,725$ – стабільний фінансовий стан підприємства. При $F_{сп} \geq 0,442$ (до 0,725) – нестабільний фінансовий стан підприємства. При $F_{сп} \leq 0,442$ – кризовий фінансовий стан підприємства			

Фінансовий стан АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» визначається результатами його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності, які безпосередньо впливають на стабільність і розвиток підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану, що здійснюється за допомогою багатofакторної моделі, є важливим інструментом, який дозволяє всебічно аналізувати як поточний, так і перспективний стан заводу. Така оцінка не лише визначає загальний фінансовий рівень, а й дозволяє ідентифікувати потенційні ризики, пов'язані з платоспроможністю підприємства.

Для цього використовують систему показників, таких як коефіцієнт абсолютної ліквідності, що відображає здатність підприємства оперативно розрахуватися за поточними зобов'язаннями, та коефіцієнт швидкої ліквідності, що характеризує можливість задоволення зобов'язань у разі потреби. Коефіцієнт фінансової автономії та коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень показують рівень залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, що важливо для підтримки стійкості у довгостроковій перспективі.

Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень демонструє ефективність управління короткостроковими зобов'язаннями, а коефіцієнт маневреності власного капіталу – наскільки підприємство здатне гнучко використовувати власні ресурси для забезпечення фінансової стійкості. Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами вказує на те, наскільки ефективно фінансуються запаси за рахунок внутрішніх ресурсів, а коефіцієнти рентабельності діяльності та активів дозволяють оцінити прибутковість та ефективність використання активів підприємства. Нарешті, коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості дає можливість аналізувати баланс між поточними зобов'язаннями та можливістю отримання коштів від дебіторів.

У таблиці 2.4 наведені розрахунки коефіцієнтів АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.4

Розрахунок показників багатofакторної моделі оцінки фінансового стану АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за 2021-2023 рр.

Показники		2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилен-ня, (+, -)
X ₁	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,38	0,77	0,76
X ₂	Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,71	0,82	1,39	0,68
X ₃	Коефіцієнт фінансової автономії	0,3	0,2	0,38	0,08
X ₄	Коефіцієнт довгострокових зобов'язань і забезпечень	0,42	0,25	0,61	0,19
X ₅	Коефіцієнт поточних зобов'язань і забезпечень	0,57	0,69	0,6	0,03
X ₆	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,17	0,05	0,47	0,3
X ₇	Коефіцієнт забезпеченості запасів власними оборотними коштами	0,09	0,03	0,65	0,56
X ₈	Коефіцієнт рентабельності діяльності	-0,023	-0,26	0,05	0,024
X ₉	Коефіцієнт рентабельності активів	-0,03	-0,07	0,074	0,104
X ₁₀	Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості	1,28	0,68	1,02	-0,26
ФСп-показник		0,513	0,39	0,71	0,193

$$\begin{aligned}
 \text{ФС}_{2021} &= 0,01 \cdot 0,055 + 0,71 \cdot 0,109 + 0,3 \cdot 0,164 + 0,42 \cdot 0,145 + 0,57 \cdot 0,127 + 0,17 \cdot 0,073 \\
 &+ 0,09 \cdot 0,091 + (-0,023) \cdot 0,018 + (-0,03) \cdot 0,036 + 1,28 \cdot 0,182 = 0,513
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ФС}2022 &= 0,38 \cdot 0,055 + 0,82 \cdot 0,109 + 0,2 \cdot 0,164 + 0,25 \cdot 0,145 + 0,69 \cdot 0,127 + 0,05 \cdot 0,073 \\ &+ 0,03 \cdot 0,091 + (-0,026) \cdot 0,018 + (-0,07) \cdot 0,036 + 0,68 \cdot 0,182 = 0,39 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{ФС}2023 &= 0,77 \cdot 0,055 + 1,39 \cdot 0,109 + 0,38 \cdot 0,164 + 0,61 \cdot 0,145 + 0,6 \cdot 0,127 + 0,47 \cdot 0,073 \\ &+ 0,65 \cdot 0,091 + 0,05 \cdot 0,018 + 0,074 \cdot 0,036 + 1,02 \cdot 0,182 = 0,71 \end{aligned}$$

Отже, отримані результати свідчать, що АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» у 2023 році мав стабільний фінансовий стан підприємства.

На рисунку 2.5 наведено динаміку отриманого показника багатofакторної моделі оцінки фінансового стану АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за 2021-2023 рр.

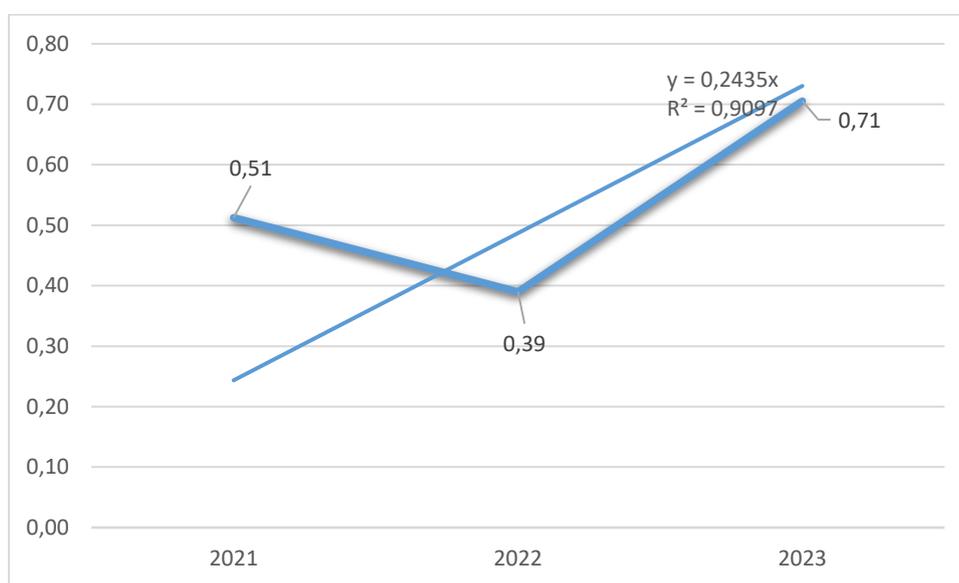

Рис. 2.5. Динаміка показника фінансового аналізу рівня інвестиційної діяльності АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за 2021-2023 рр.

Динаміка показника фінансового аналізу оцінки рівня інвестиційної діяльності АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за 2021–2023 роки демонструє суттєві коливання, що відображають зміни в інвестиційній активності підприємства. У 2021 році показник становив 0,51, що свідчить про певну стабільність у залученні інвестиційних ресурсів і здатність підприємства підтримувати середній рівень інвестиційної діяльності. Це могло забезпечити

підтримку виробничих процесів та поступове вдосконалення технологічних потужностей.

Зниження показника до 0,39 у 2022 році може сигналізувати про зниження інвестиційної активності, спричинене як внутрішніми, так і зовнішніми факторами, зокрема обмеженням у фінансових ресурсах або зміною пріоритетів щодо витрат. Можливо, підприємство було змушене обмежити інвестиційні проекти через складну економічну ситуацію чи непередбачені ризики, що позначилося на обсязі інвестицій.

У 2023 році показник значно зріс до 0,71, що свідчить про суттєву активізацію інвестиційної діяльності заводу. Таке зростання, імовірно, стало результатом реалізації нових інвестиційних проектів або покращення загального фінансового становища підприємства, що дозволило спрямувати більше ресурсів на розвиток. Позитивна динаміка показника підкреслює роль інвестицій у зміцненні фінансово-економічної безпеки заводу, оскільки саме інвестиційні вкладення забезпечують зростання конкурентоспроможності, технологічного розвитку та стабільності в довгостроковій перспективі.

2.3. Дослідження показників фінансово-економічної безпеки підприємства

Для оцінки рівня фінансово-економічної безпеки АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» обрано індикаторний підхід у поєднанні з інтегральним оцінюванням на основі методик комплексного оцінювання фінансового стану підприємства, яка спрямована на виявлення й аналіз проблем діяльності підприємства, оцінка поточного та перспективного стану, резервів потенційного розвитку.

Індикаторний підхід передбачає порівняння реальних значень показників фінансово-економічної безпеки з пороговим значенням показників її рівня. Під пороговими значеннями показників фінансово-економічної безпеки розуміють їх

гранічні значення, ендотримання яких прихводить до формування негативних тенденцій (загроз) у сфері фінансово-економічної безпеки.

Результати інтегрованої оцінки рівня фінансово-економічної безпеки АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за 2021-2023 рр. наведено у таблицях 2.5-2.7.

Таблиця 2.5

Результати інтегрованої оцінки фінансово-економічної безпеки
АТ «КСЗ» у 2021 р.

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Вагомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-	-	-	-	-	ст.4 - ст.5	ст.4/ ст.5	-	ст.7× ст.8	∑ст.9 за групами оцінки	ст.2× ст.10
І група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф. критичної ліквідності	0,71	0,2	0,51	3,56	0,32	1,14	1,26	0,50
		Коеф. покриття	1,89	2	-0,11	0,94	0,22	0,21		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами	-0,14	0,1	-0,24	-1,36	0,18	-0,24		
		Коеф. співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,55	1	-0,45	0,55	0,24	0,13		
		Коеф. співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами	0,17	0,3	-0,13	0,58	0,04	0,02		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,30	0,5	-0,20	0,59	0,19	0,11	2,15	0,64
		Коеф. фінансової стійкості	0,60	0,8	-0,20	0,75	0,08	0,06		
		Коеф. фінансової залежності	3,36	2	1,36	1,68	0,08	0,13		
		Коеф. інвестування	1,21	1	0,21	1,21	0,26	0,31		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,17	0,5	-0,33	0,35	0,15	0,05		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	3,07	0,5	2,57	6,14	0,24	1,47		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	0,34	1,5	-1,16	0,22	0,24	0,05	-0,05	-0,02
		Рентабельність власного капіталу	-0,09	0,2	-0,29	-0,44	0,28	-0,12		
		Рентабельність продажів	0,01	0,1	-0,09	0,06	0,24	0,02		
		Рентабельність чистих активів	0,002	0,1	-0,10	0,02	0,24	0,00		
	∑=1	Комплексна оцінка = 1,13								

Таблиця 2.6

Результати інтегрованої оцінки фінансово-економічної безпеки

АТ «КСЗ» у 2022 р.

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Вагомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-	-	-	-	-	ст.4 - ст.5	ст.4/ ст.5	-	ст.7× ст.8	∑ст.9 за групами оцінки	ст.2× ст.10
I група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф.критичної ліквідності	0,82	0,2	0,62	4,10	0,32	1,31	0,81	0,33
		Коеф. покриття	1,47	2	-0,53	0,74	0,22	0,16		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами	-0,43	0,1	-0,53	-4,29	0,18	-0,77		
		Коеф.співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,44	1	-0,56	0,44	0,24	0,10		
		Коеф.співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами	0,05	0,3	-0,25	0,15	0,04	0,01		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,20	0,5	-0,30	0,40	0,19	0,08	2,62	0,78
		Коеф. фінансової стійкості	0,45	0,8	-0,35	0,56	0,08	0,05		
		Коеф. фінансової залежності	4,95	2	2,95	2,47	0,08	0,20		
		Коеф. інвестування	1,05	1	0,05	1,05	0,26	0,27		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,05	0,5	-0,45	0,09	0,15	0,01		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	4,19	0,5	3,69	8,37	0,24	2,01		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	0,37	1,5	-1,13	0,25	0,24	0,06	-0,79	-0,24
		Рентабельність власного капіталу	-0,27	0,2	-0,47	-1,36	0,28	-0,38		
		Рентабельність продажів	-0,15	0,1	-0,25	-1,46	0,24	-0,35		
		Рентабельність чистих активів	-0,05	0,1	-0,15	-0,48	0,24	-0,12		
	∑=1	Комплексна оцінка = 0,87								

Таблиця 2.7

Результати інтегрованої оцінки фінансово-економічної безпеки

АТ «КСЗ» у 2023 р.

Групи оцінки	Значимість групи	Показники	Фактичне значення показника	Порогове значення показника	Відхилення від порогового значення	Відношення фактичних і порогових значень	Вагомість показників у групі	Інтегрована оцінка коефіцієнта в групі	Інтегрована оцінка групи	Комплексна оцінка групи
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
-	-	-	-	-	ст.4 - ст.5	ст.4/ ст.5	-	ст.7× ст.8	∑ст.9 за групами оцінки	ст.2× ст.10
І група – «Платоспроможність»	0,4	Коеф.критичної ліквідності	1,39	0,2	1,19	6,96	0,32	2,23	2,63	1,05
		Коеф. покриття	2,13	2	0,13	1,07	0,22	0,23		
		Коеф. забезпеченості оборотних активів власними оборотними засобами	0,01	0,1	-0,09	0,07	0,18	0,01		
		Коеф.співвідношення дебіторської заборгованості у власному капіталі й кредиторській заборгованості	0,38	1	-0,62	0,38	0,24	0,09		
		Коеф.співвідношення чистих оборотних активів з чистими активами	0,47	0,3	0,17	1,57	0,04	0,06		
II – група «Фінансова стійкість»	0,3	Коеф. автономії	0,38	0,5	-0,12	0,76	0,19	0,14	2,85	0,85
		Коеф. фінансової стійкості	0,63	0,8	-0,17	0,78	0,08	0,06		
		Коеф. фінансової залежності	2,63	2	0,63	1,31	0,08	0,11		
		Коеф. інвестування	1,89	1	0,89	1,89	0,26	0,49		
		Коеф. маневреності власного капіталу	0,47	0,5	-0,03	0,94	0,15	0,14		
		Коеф. співвідношення мобільних і іммобілізованих засобів	3,97	0,5	3,47	7,93	0,24	1,90		
III – група «Ефективність фінансово-економічної діяльності»	0,3	Коеф. трансформації	1,54	1,5	0,04	1,03	0,24	0,25	1,02	0,31
		Рентабельність власного капіталу	0,16	0,2	-0,04	0,78	0,28	0,22		
		Рентабельність продажів	0,11	0,1	0,01	1,10	0,24	0,26		
		Рентабельність чистих активів	0,12	0,1	0,02	1,22	0,24	0,29		
	∑ ₁ =	Комплексна оцінка = 2,21								

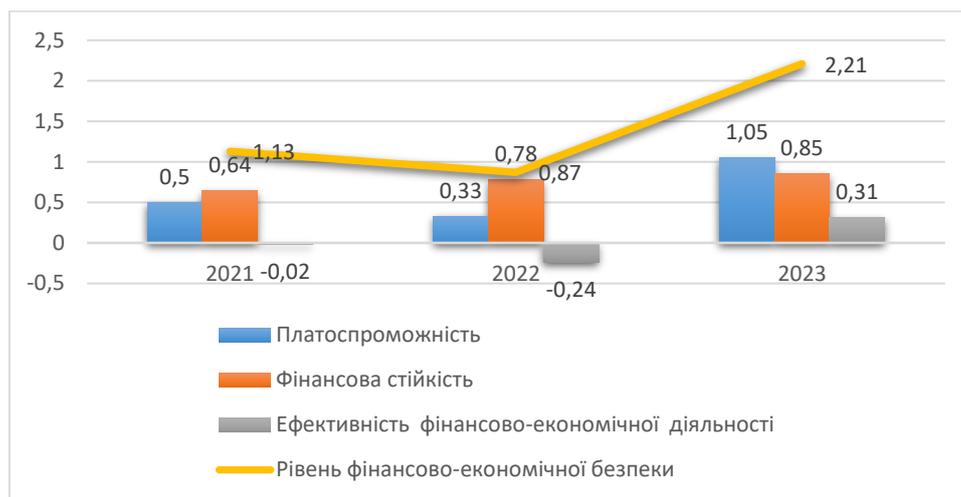

Рис.2.6. Рівень фінансово-економічної безпеки АТ «КСЗ» у 2021-2023 р.

За результатами аналізу таблиці спостерігається позитивна динаміка фінансово-економічних показників підприємства за період 2021–2023 років.

1. Показник платоспроможності значно покращився, збільшившись з 0,5 у 2021 році до 1,05 у 2023 році. Це свідчить про підвищення можливостей підприємства своєчасно виконувати зобов'язання, що є позитивним сигналом для кредиторів та інвесторів.

2. Показник фінансової стійкості також демонструє поступове зростання з 0,64 у 2021 році до 0,85 у 2023 році, що свідчить про покращення здатності підприємства витримувати зовнішні та внутрішні економічні ризики.

3. Ефективність фінансово-економічної діяльності у 2021 та 2022 роках спостерігався від'ємний показник ефективності (-0,02 та -0,24 відповідно), що вказує на проблеми з дохідністю або ефективністю використання ресурсів. Однак у 2023 році цей показник зріс до 0,31, що свідчить про покращення результатів діяльності та ефективніше використання фінансових ресурсів.

4. Загальний рівень фінансово-економічної безпеки також зріс, з 1,13 у 2021 році до 2,21 у 2023 році, що вказує на посилення загальної стабільності підприємства та його здатності протистояти економічним викликам.

Таким чином, аналіз показників свідчить про покращення фінансового стану підприємства, особливо у 2023 році, що є позитивним фактором для подальшого розвитку та інвестиційної привабливості підприємства.

Поряд із інтегральним та індикаторним методом для оцінювання рівня фінансово-економічної безпеки варто скористатися моделями прогнозування банкрутства, яка може трапитися через незадовільний фінансово-економічний стан підприємства.

Для максимально точної діагностики доцільно використовувати при аналізі декілька методів прорахунку можливого банкрутства підприємства. Так, результати аналізу згідно з моделлю Е. Альтмана наведена в таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Аналіз вірогідності банкрутства АТ «КСЗ» за методом Е. Альтмана за
2021-2023 р.р.

Коефіцієнт	2021 рік	2022 рік	2023 рік
K ₁	0,75	0,81	0,80
K ₂	-0,06	-0,10	-0,07
K ₃	0,02	0,02	0,02
K ₄	0,23	0,16	0,31
K ₅	0,25	0,30	1,23
Z	1,29	1,28	3,4

Базуючись на результатах, можна дійти висновку, що можливість банкрутства АТ «КСЗ» у 2020 та 2021 рр. була досить високою. У 2022 р. ситуація змінилася докорінно, і підприємство перейшло у сектор дуже незначної можливості банкрутства.

Результати аналізу згідно з моделлю Спрінгейта наведена в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз вірогідності банкрутства АТ «КСЗ» за методом Спрінгейта за
2021-2023 р.р.

Коефіцієнт	2021 рік	2022 рік	2023 рік
K ₁	0,75	0,81	0,80
K ₂	0,02	0,02	0,02
K ₃	-0,03	-0,07	0,07
K ₄	0,25	0,30	1,23
Z	0,93	0,97	1,43

Отже, згідно моделі Спрінгейта АТ «КСЗ» не є потенційним банкрутом, але показники 2020 та 2021 рр. наближається до нижньої межі, що свідчить про складність фінансового становища. Показник 2022 р. є значно вищим

Результати аналізу згідно з моделлю Р.С. Сайфулін та Г.Г. Кадиков наведена в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Аналіз вірогідності банкрутства АТ «КСЗ» за методом Р.С. Сайфулін та Г.Г. Кадиков за 2021-2023 р.р.

Коефіцієнт	2021 рік	2022 рік	2023 рік
Кз	0,60	0,45	0,63
Кпл	1,89	1,47	2,13
Ки	0,25	0,30	1,23
Км	-0,10	-0,18	0,05
Крвк	-0,09	-0,27	0,16
R	1,36	0,98	1,59

Отже, можна зробити висновки, що згідно моделі Сайфуліна та Кадикова, АТ «КСЗ» у 2021 р. перебував у незадовільному фінансовому стані. Показники 2022 та 2023 рр. є більшими за 1, тому свідчать про задовільний фінансовий стан.

Результати аналізу згідно з моделлю Г.О. Крамаренка наведена в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз вірогідності банкрутства АТ «КСЗ» за методом Г.О. Крамаренка за 2021-2023 р.р.

Коефіцієнт	2021 рік	2022 рік	2023 рік
К ₁	12,10	1,09	-1,52
К ₂	0,65	0,65	0,65
К ₃	0,85	1,49	3,24
К ₄	-0,14	-0,43	0,01
К ₅	1,89	1,47	2,13
К ₆	0,78	0,96	0,94
К ₇	3,36	4,95	2,63
К _{сез}	-4,49	-3,17	-0,12

Отже, за моделлю Крамаренка, значення коефіцієнта стійкості економічного зростання АТ «КСЗ» в 2020 році становило -4,49, в 2021 році – -

3,17, а в 2022 році – -0,12. Складена модель вказує на складний стан в діяльності досліджуваного підприємства, його ефективності, прибутковості. Проте, відмічається позитивна динаміка до зростання.

Висновки до розділу 2

Інвестиційна діяльність АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» має ключовий вплив на його фінансово-економічну безпеку. Проведений аналіз показників інвестиційної активності та їх динаміка за останні роки свідчить про те, що компанія докладас зусиль для підтримання і покращення своєї інвестиційної стратегії. Незважаючи на певні коливання показників, у 2023 році спостерігається значне зростання інвестиційної активності, що позитивно відображається на рівні фінансово-економічної безпеки підприємства.

Аналіз фінансово-економічних показників, таких як платоспроможність, фінансова стійкість, ефективність діяльності та рівень фінансово-економічної безпеки, дозволяє зробити висновок про покращення фінансового стану заводу. Це свідчить про те, що здійснювані інвестиційні заходи сприяють підвищенню його стійкості та конкурентоспроможності, забезпечують довгострокове зростання та стабільність.

Отже, інвестиційна діяльність є не лише важливим фактором забезпечення розвитку підприємства, але й інструментом зміцнення його фінансово-економічної безпеки. Результати аналізу підтверджують доцільність продовження інвестиційної активності та вдосконалення управління інвестиційними ресурсами, що дозволить підприємству зберігати стабільність та мінімізувати ризики в умовах сучасних економічних викликів.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АТ «КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ СТАЛЕЛИВАРНИЙ ЗАВОД»

3.1. Стратегічні орієнтири забезпечення безпеки інвестиційної діяльності підприємства

Системи управління більшості вітчизняних промислових підприємств вимушені трансформуватися під впливом агресивного зовнішнього середовища і поступово впроваджують загальноприйняті підходи, методи та інструменти. Одним із таких підходів є стратегічне управління як на рівні підприємства в цілому (загальна стратегія), так і на рівні окремих функціональних компонентів (функціональні стратегії). Класичним підходом до формування функціональних стратегій є їх розробка відповідно до основних пріоритетів і цілей загальної стратегії розвитку підприємства.

Беручи до уваги специфіку дослідження, слід підкреслити, що в ідеальних умовах для формування та реалізації стратегій, відповідно до їх ієрархії на підприємстві, існує тріада стратегій, пов'язаних з інвестиційною діяльністю (рис. 3.1), які «взаємодіють» в рамках системи управління підприємством і включають: загальну стратегію розвитку компанії; стратегія інвестиційної діяльності компанії; стратегія забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. І якщо перші дві стратегії достатньо детально вивчені та представлені в різних наукових джерелах [49; 50], стратегічні аспекти в рамках функціонування системи фінансово-економічної безпеки та її окремих функціональних складових потребують подальшого науково-методичного обґрунтування та розробки відповідних рекомендацій. При цьому рекомендації мають бути адаптовані до реалій вітчизняного бізнес-середовища та існуючої практики управління підприємством.

Рис.3.1. Тріада стратегій, пов'язаних з інвестиційною діяльністю та фінансово-економічною безпекою підприємства [19, с. 138]

Саме на перетині зображених на рис. 3.1 стратегій має бути сформована стратегія забезпечення фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства. Доцільність формування такої стратегії визначається також необхідністю чіткого бачення послідовності її реалізації та загальної організації системи взаємодії зацікавлених сторін, обґрунтування її ресурсного забезпечення, формування системи показників для моніторингу реалізації такої стратегії. Особливе значення в цьому процесі має розробка підходів до подолання опору змінам та опортуністичної поведінки працівників, які змушені трансформувати свої традиційні підходи до управлінських та операційних процесів відповідно до вимог і цілей стратегії, що не завжди збігається зі своїми інтересами та власним баченням розвитку підприємства.

Формування стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності має передбачати декілька варіантів організації цього

процесу, оскільки всі підприємства загалом мають стратегію розвитку або окремі функціональні стратегії. Тобто можливі як мінімум три варіанти розробки стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності [44]:

1. Підпорядкованість основним цілям загальної стратегії; інвестиційні стратегії; стратегії фінансово-економічної безпеки;
2. Підпорядкованість основним цілям інвестиційної стратегії; стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки (за наявності);
3. Виділення досліджуваної стратегії в окрему функціональну форму з урахуванням відсутності єдиних стратегічних підходів до управління підприємством.

Необхідно також акцентувати увагу на можливому конфлікті цілей стратегій різних рівнів, оскільки цілі фінансово-економічної безпеки не завжди будуть збігатися з цілями окремих функціональних стратегій. Максимізація прибутку в короткостроковій перспективі (що є одним із основних завдань менеджерів середньої ланки) у більшості випадків не буде відповідати стратегії забезпечення фінансово-економічної безпеки, а максимізація віддачі від інвестицій, як правило, передбачає відповідне збільшення ризиків. При цьому помилки в сфері управління інвестиціями можуть призвести до найбільш істотних втрат, оскільки вони масштабні не тільки у вартісному вираженні, а й у часі (як ризик упущеної можливості або вигоди).

Важливо також підпорядкувати службу (або відділ) фінансово-економічної безпеки підприємства, оскільки залежить ефективність, а в багатьох випадках і обов'язковість усіх розроблених заходів у сфері фінансово-економічної безпеки, у тому числі стратегічного характеру на цьому. Служба фінансово-економічної безпеки може бути як підсистемою загальної системи управління підприємством, так і володіти характеристиками надсистеми (тобто підкорятися лише власникам або безпосередньо керівникам підприємства).

Важливість управлінського впливу зумовлена також тим, що вітчизняні промислові підприємства практично не інвестують у цінні папери, тобто

переважають реальні інвестиції з відносно передбачуваним економічним ефектом. А це означає можливість впливу керівництва на кінцевий результат інвестування, оскільки фінансові інвестиції є більш ризикованими з точки зору точного управління ними та можливості зміни окремих сторін зовнішнього та внутрішнього середовища. Відповідно, саме схильність керівництва підприємства до ризиків визначатиме подальшу можливість впливу на інвестиційні процеси та забезпечення фінансово-економічної безпеки конкретного підприємства шляхом трансформації внутрішньосистемних процесів та інструментів стратегічного управління [74].

Ідеальний стан розробки всіх видів стратегій, на жаль, не характерний для вітчизняних промислових підприємств, і особливо це стосується вузькоспеціалізованих функціональних стратегій, хоча в цілому важливість стратегічного управління визнається керівництвом усіх рівнів. Тому в рамках дослідження доцільно запропонувати необхідний склад механізму реалізації стратегічних напрямів забезпечення ФЕБІДП (рис. 3.2), який у подальшому може стати основою для формування відповідного комплексу стратегій забезпечення не лише фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності, а й загальна стратегія забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Зрозуміло, що такі стратегічні напрямки мають враховувати вплив зовнішнього та внутрішнього середовища, оскільки це є безпосередній контрольний простір функціонування механізму.

Також слід зосередитися на процесах взаємозв'язку та взаємодії окремих елементів цього механізму з уточненням необхідних інструментів.

Механізм реалізації стратегічних напрямків забезпечення ФЕБІДП має включати такі елементи [70]:

1. Формування інформаційної бази для прийняття стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства щодо доцільності та безпеки інвестування, альтернативних варіантів інвестування, ступеня ризику інвестиційних альтернатив (інформаційна складова).

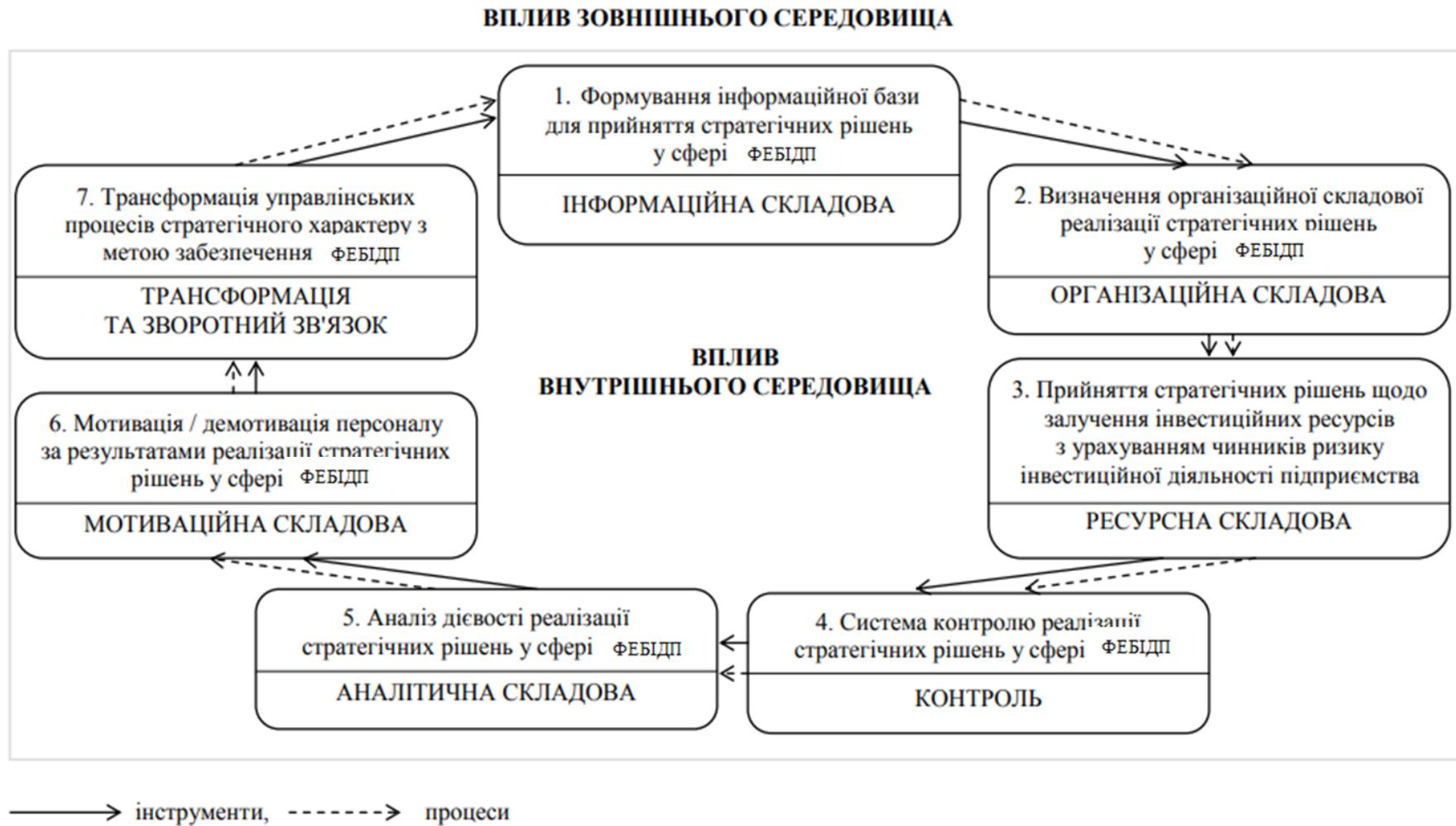

Рис.3.2. Механізм реалізації стратегічних напрямів забезпечення ФЕБДП*

* (сформовано автором)

2. Визначення організаційної складової реалізації стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства – суб'єктів-генераторів рішень, суб'єктів-виконавців, комунікаційної складової, нормативного забезпечення організаційних процесів (організаційна складова).

3. Прийняття стратегічних рішень щодо залучення інвестиційних ресурсів з урахуванням факторів ризику інвестиційної діяльності промислового підприємства (ресурсна складова).

4. Система контролю за виконанням стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства (контроль).

5. Аналіз ефективності реалізації стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства (аналіз).

6. Мотивація / демотивація персоналу за результатами реалізації стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства (мотивація).

7. Трансформація управлінських процесів стратегічного характеру з метою забезпечення фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства (реакція трансформації та зворотний зв'язок).

Інформаційна складова є відправною точкою для реалізації управлінських рішень у сфері фінансово-економічної безпеки та безпеки інвестиційної діяльності, зокрема, і її формування передбачає ряд етапів [80].

На першому етапі здійснюється: визначення основних цілей формування інформаційної системи забезпечення фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності; оцінка сучасного рівня інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень у сфері фінансово-економічної безпеки; визначаються основні користувачі (суб'єкти) та вимоги до інформації (актуальність, надійність, обсяг тощо).

На другому етапі при проектуванні підсистеми збору інформації з внутрішнього та зовнішнього середовищ здійснюється: оцінка наявних джерел інформації, пов'язаної з інвестиційною діяльністю та фінансово-економічною

безпекою; формування підходів та процедур збору інформації, пов'язаної з економічною безпекою та інвестиційною діяльністю; розробка схеми збору інформації про центри відповідальності та подальшого поширення інформації;

Аналіз доступної інформації (третій етап) передбачає: аналіз інформації із зовнішніх джерел; аналіз інформації з внутрішніх джерел; аналіз достовірності, актуальності та корисності інформації; формування та подальше використання результатів аналізу інформації [66].

У рамках четвертого етапу здійснюється: формування рекомендацій щодо накопичення інформації; формування рекомендацій щодо використання інформації; визначення відповідальних осіб та процесів інформаційної взаємодії між ними; оцінка ступеня достатності інформації для прийняття управлінських рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства.

Організаційний компонент забезпечує на основі зібраної та систематизованої інформації формування та практичну реалізацію відповідальними особами стратегічних рішень з розподілом прав та обов'язків у рамках відповідних функціональних завдань та включає три блоки: предметний компонент, комунікаційний компонент та нормативне забезпечення організаційних процесів.

Наступним елементом механізму є прийняття стратегічних рішень щодо залучення інвестиційних ресурсів з урахуванням факторів ризику інвестиційної діяльності. Важливість цього елемента обумовлена самою природою інвестування, оскільки для того, щоб інвестувати певну кількість ресурсів, необхідно мати доступ до них або безпосередньо володіти ними. Зрозуміло, що достатня кількість власних коштів, які можна спрямувати на інвестиційні програми та проекти, практично нейтралізує ризики та катастрофічні наслідки для підприємства при здійсненні інвестицій. Проте реалії сьогодення, як правило, свідчать про відсутність власних коштів і необхідність їх залучення ззовні. Тобто залучені та позикові кошти для більшості підприємств (особливо промислових) сьогодні є одним із основних інвестиційних ресурсів [34].

У більшості випадків підприємства отримують і використовують кошти з різних джерел для здійснення реальних інвестицій, при цьому економічна безпека також значною мірою залежить від їх співвідношення в загальній сумі інвестицій. Тому для забезпечення фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності такий коефіцієнт доцільно заздалегідь передбачити та оцінити потенційні ризики, щоб уникнути прорахунків та втрат. Це завдання можна виконати за допомогою методів економіко-математичного моделювання, що вимагає більш ретельного підходу до вибору відповідних інструментів і переліку потенційних ризиків.

Системі моніторингу виконання стратегічних рішень присвячено чимало наукових досліджень, однак у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства конкретних рекомендацій недостатньо. Тому необхідно сформулювати алгоритм контролю, який деталізує послідовність його етапів, ключові елементи та процеси такого контролю та відповідальних осіб, які беруть участь у процесі його здійснення. Тобто мова йде про постійний процес моніторингу досягнення стратегічних цілей, який би не тільки фіксував відхилення від прогнозованих параметрів (після факту), але й дозволяв керівникам оперативно реагувати на зміни [77].

Така система моніторингу безпосередньо пов'язана з аналізом ефективності реалізації стратегічних рішень у сфері фінансово-економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства. Тобто аналітична складова для менеджерів матиме певну «корисність» за умови визначення ефективності стратегії в цілому, окремих її напрямків та відповідних рішень.

З точки зору контролю, аналіз відповідних процесів зосереджений на фіксації (виконання/невиконання чи досягнення/недосягнення) певних орієнтирів, а з позиції визначення ефективності стратегічних рішень аналітична складова дозволяє розумний підхід до їх оцінки в контексті очікуваних керівниками результатів (ефективний/неефективний) [70].

Будь-який економічний чи організаційний механізм не буде життєздатним за відсутності відповідної системи мотивації суб'єктів, безпосередньо причетних до його формування, запуску та функціонування.

Особливістю процесу мотивації з точки зору економічної безпеки є диференціація потенційних очікувань власників бізнесу та персоналу підприємств, оскільки пріоритетом власників, як правило, є зростання ринкової вартості компанії та зміцнення конкурентних позицій. шляхом розширення бізнесу, охоплення нових ринків та ефективного інвестування, а бачення персоналу спрямоване на зниження рівня ризиків різного характеру походження та максимізацію власного добробуту в короткостроковій перспективі [79].

Отже, фінансово-економічна безпека інвестиційної діяльності буде дещо відрізнятися у сприйнятті різними учасниками не лише за критеріями сприйняття ризику, а й за параметрами очікуваних результатів.

Для керівників середньої ланки та рядового керівництва збереження фінансової стабільності при мінімізації підприємницьких ризиків буде одним із основних показників в інвестиційному процесі з урахуванням реалізації стратегічних цілей економічної безпеки. Тобто за фактичної наявності очікуваного стану ці суб'єкти будуть прогнозувати отримання певної винагороди, яка в багатьох випадках не виправдає очікувань власників та вищого керівництва, а це може призвести до внутрішньосистемних конфліктів. Фінансово-економічна безпека інвестиційної діяльності підприємств з точки зору власників і топ-менеджерів передбачає певний рівень підприємницького ризику і навіть певні збитки, але вони не впливають на довгострокову стабільність підприємства і не заважають реалізації стратегічних цілей розвитку бізнесу [18].

3.2. Вдосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства через розвиток інвестиційної діяльності

Як вже зазначалось, для підприємства АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» важливо довгострокові перспектив забезпечення рівня фінансово-економічної безпеки, які можуть бути реалізовані за рахунок покращення інвестиційної діяльності. Так, враховуючи стан обладнання підприємства одним із напрямів підвищення інвестиційної діяльності запропоновано впровадження проекту модернізації обладнання, яка сприятиме підвищенню продуктивності та енергоефективності. Проект буде спрямований на встановлення нових плавильних печей та оновлення системи автоматизації виробничого процесу.

Мета даного проекту є збільшити виробництво на 20%, знизити енерговитрати на 15% та покращити якість продукції для підвищення конкурентоспроможності на ринку. Цей проект дозволить сталеливарному заводу зменшити виробничі витрати та збільшити прибуток, знизити негативний вплив на навколишнє середовище завдяки більш ефективному використанню енергії.

Оцінка стану та ефективності використання основних фондів підприємства представлена в таблиці 3.1.

Розрахувавши показники оцінки основних фондів можна зробити такі висновки. Показник фондомісткості мав позитивну динаміку до зменшення з 0,43 грн/грн у 2021 р. до 0,10 грн/грн у 2023 р. При нормальних умовах даний показник повинен знижуватися, що й відбулося на досліджуваному підприємстві.

За аналізований період коефіцієнт фондоозброєності не мав стабільної динаміки, зростаючи у 2023 р. на 21,19 тис.грн/чол, у порівнянні з 2021 р. та зменшуючись на 9,58 тис.грн/чол у 2023 р. до рівня 77,12 тис.грн/чол. Загалом дана тенденція є позитивною, адже високі технології дозволяють мінімізувати необхідність товариства в робочій силі, і одночасно збільшити ефективність виробництва.

Варто відмітити, що АТ «КСЗ» є дуже помірним стосовно набору персоналу, адже за аналізований період чисельність робітників зменшилася на

132 особи, при чому у 2022 р. на 477 робітників штат персоналу підприємства зменшився, а у 2023 р. відбулося розширення працівників товариства на 345 осіб. Така динаміка засвідчує, що товариство чітко регулює необхідну кількість працівників для виробничо-господарської діяльності.

Таблиця 3.1

Показники оцінки основних фондів АТ «КСЗ» за 2021–2023 рр.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Темп зростання, %	
				2022 р./ 2021 р.	2023 р./ 2022 р.
1. Показники оцінки забезпеченості підприємства основними фондами					
1.1. Фондомісткість	0,43	0,26	0,10	61,26	36,03
1.2. Фондоозброєність	65,51	86,70	77,12	132,34	88,95
1.3. Коефіцієнт вартості основних фондів в активах підприємства	0,031	0,027	0,035	87,32	131,65
2. Показники оцінки стану основних фондів					
2.1. Коефіцієнт зносу	0,95	0,96	0,97	101,12	100,94
2.2. Коефіцієнт придатності	0,05	0,04	0,03	79,65	78,32
2.3. Коефіцієнт оновлення	0,001	0,000	0,014	1,83	146108,55
2.4. Коефіцієнт вибуття	0,002	0,001	0,000	32,39	74,48
2.5. Коефіцієнт приросту основних засобів (Кпоз)	2,71	3,61	17,27	132,92	478,89
3. Показники оцінки ефективності використання основних фондів					
3.1. Фондовіддача, грн.	1,78	3,13	13,32	175,91	425,97
3.2. Рентабельність, %	27,51	98,66	387,45	358,69	392,72
3.3. Інтегральний показник економічної ефективності	6,99	17,56	71,84	251,19	409,01

Коефіцієнт вартості основних фондів підприємства збільшився на кінець досліджуваного періоду на 0,004 грн/грн, у порівнянні з початком. Враховуючи, що критична межа даного показника становить 0,2–0,3 грн/грн, на АТ «КСЗ» не відповідає зазначеним нормативам протягом досліджуваного періоду.

За аналізований період відбувається збільшення коефіцієнта зносу основних засобів. Так, в 2021 році даний показник становив 0,95 грн/грн, а в 2023 році опустився до позначки в 0,97 грн/грн. Зростання даного показника на 2% призвело до того, що 97% основних засобів підприємства мають непридатний стан, тобто на підприємстві спостерігається критичний рівень зношеності основних засобів.

Коефіцієнт придатності основних засобів АТ «КСЗ» за 2021–2023 роки

демонструє тенденцію до зменшення. Так, в 2021 році частка придатних до використання основних засобів становила 5%, у 2022 році – 4%, а у 2023 році – 3%. Скорочення даного показника є негативним чинником, адже товариство залучає недостатню кількість основних засобів до виробництва.

Коефіцієнт оновлення має дуже малі значення, що свідчить про відсутність оновлення основних засобів на підприємстві протягом досліджуваного періоду. Така ситуація може призвести до значних перебоїв у роботі товариства через вимушену зупинку через серйозні поломки.

Коефіцієнт вибуття основних засобів також має низький рівень і становив не більше 2%.

При розрахунку фондівдачі було виявлено її щорічне зростання. Така тенденція є позитивною, адже свідчить про те, що на кожен гривню основних засобів припадає більше чистого прибутку підприємства. Якщо у 2021 р. ця сума становила 1,78 грн, у 2022 р. – 3,13 грн, то у 2023 р. збільшилася до 13,32 грн.

Коефіцієнт рентабельності основних фондів щорічно зростає. За рахунок зростання валового прибутку підприємства відбувалося зростання даного коефіцієнта.

Інтегральний показник використання основних фондів зростає кожного року, що є позитивним чинником. За аналізований період відбулося збільшення значення даного показника на 64,84, що означає зростання корисного використання основних фондів підприємства.

Графічно динаміка отриманих показників відображена на рисунку 3.3.

Як вже зазначалось у розділі 2 роботи рівень фінансово-економічної безпеки залежить від рівня інвестиційної діяльності. Так, в таблиці 3.2 наведено їх розмір.

На графіку видно залежність рівня фінансово-економічної безпеки від рівня інвестиційної діяльності АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» за період 2021–2023 років. Зокрема, у 2021 році спостерігається відносно середній рівень інвестиційної діяльності (0,51), що корелює з достатнім рівнем фінансово-економічної безпеки (1,13).

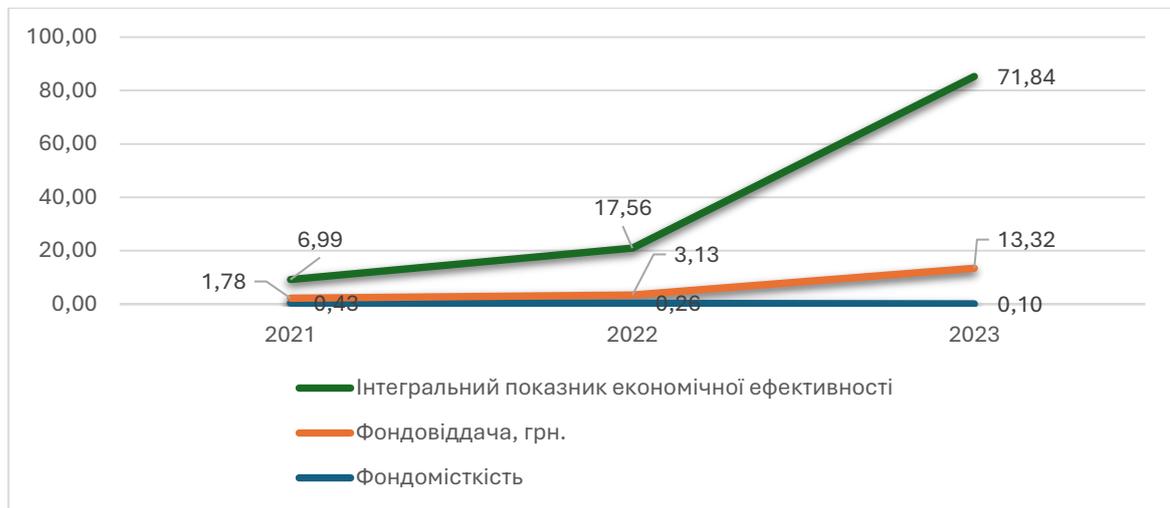

Рис.3.3. Динаміка фондомісткості, фондівіддачі та інтегрального фінансового показника в АТ «КСЗ» за 2021–2023 рр.

Таблиця 3.2

Визначення рівня фінансово-економічної безпеки та інвестиційної діяльності АТ «КСЗ» за 2021–2023 рр.

Показник	2021	2022	2023
Рівень інвестиційної діяльності	0,51	0,39	0,71
Рівень фінансово-економічної безпеки	1,13	0,78	2,21

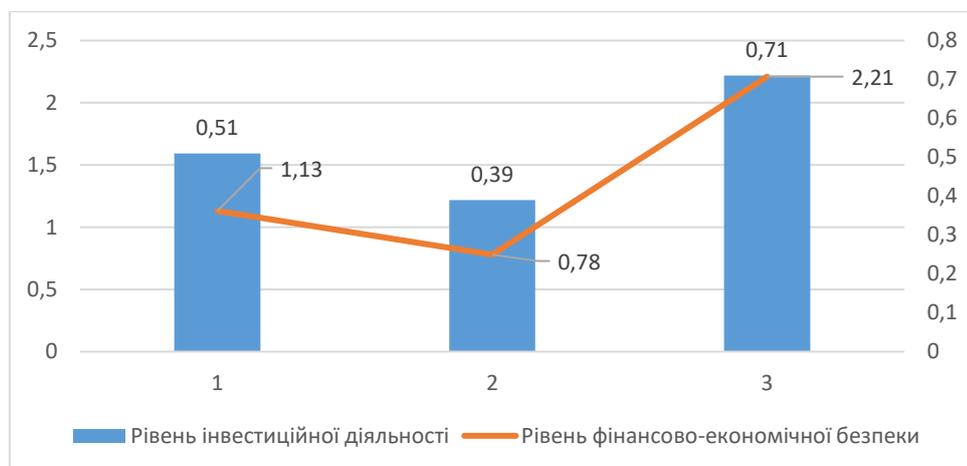

Рис.3.3. Визначення взаємозалежності рівня інвестиційної діяльності та рівня фінансово-економічної безпеки АТ «КСЗ» за 2021-2023 рр.

У 2022 році рівень інвестиційної діяльності знижується (0,39), що супроводжується подальшим зниженням фінансово-економічної безпеки (0,87). Проте, в 2023 році спостерігається значне зростання інвестиційної діяльності (0,71), яке сприяє помітному покращенню рівня фінансово-економічної безпеки до 2,21. Це свідчить про позитивний вплив інвестиційної активності на зміцнення фінансово-економічної безпеки підприємства.

Отже, щоб утримати отримані результати та здійснити покращення рівня фінансово-економічної безпеки в роботі запропоновано як один із напрямів впровадження проєкту модернізації обладнання підприємства. На початковому етапі для впровадження проєкту необхідно визначити вартість початкових інвестицій. Так у таблиці 3.3 наведена характеристика витрат.

Таблиця 3.3

Початкові інвестиції проєкту модернізації обладнання АТ «КСЗ»

Початкові інвестиції:	Вартість, тис.грн.
Закупівля та монтаж плавильних печей	3 000 000
Автоматизація виробничого процесу:	1 000 000
Навчання персоналу:	50 000
Додаткові витрати (отримання дозволів, інші витрати)	50 000
Всього інвестиційні витрати	4 100 000

Цей інвестиційний проєкт спрямований на підвищення фінансово-економічної безпеки сталеливарного заводу завдяки збільшенню ефективності виробництва, скороченню витрат та підвищенню доходів, що в комплексі покращить фінансову стабільність і знизить ризики залежності від ресурсів.

На 2024 рік завдяки зростанню обсягів виробництва на 20% підприємство зможе отримати додатковий дохід, що підвищить його фінансову стійкість і покращить показники ліквідності. За прогнозами, після запуску нового обладнання очікується додатковий щорічний дохід у розмірі 2 000 000 грн., що забезпечить більше оборотних коштів для покриття поточних зобов'язань, а також створить резерви для інвестицій у розвиток.

Скорочення енерговитрат на 15% дозволить заводу зменшити операційні витрати на суму 225 000 грн. на рік. Це не лише підвищить рентабельність, але й знизить залежність від коливань цін на енергоносії, що є важливим фактором у забезпеченні економічної безпеки.

За таких умов сукупний позитивний ефект становитиме 2 225 000 грн. на рік.

Припустимо, що проєкт забезпечуватиме схожий ефект у наступні роки, але можна також врахувати можливі темпи зростання чи зниження ефекту залежно від передбачуваних економічних умов або специфіки проєкту.

Прогнозування на 2025-2027 роки

Для простоти розрахунків можемо припустити, що приріст доходів та зниження витрат у наступні роки залишатимуться стабільними, або можна припустити щорічне збільшення на певний відсоток (наприклад, 5% щорічного зростання ефекту).

Розрахунок із припущенням щорічного зростання на 5%:

2025 рік:

Збільшення доходів: $2\,000\,000 \times 1,05 = 2\,100\,000$ тис. грн.

Зниження витрат: $225\,000 \times 1,05 = 236\,250$ тис. грн.

Сукупний позитивний ефект: $2\,100\,000 + 236\,250 = 2\,336\,250$ тис. грн.

2026 рік:

Збільшення доходів: $2\,100\,000 \times 1,05 = 2\,205\,000$ тис. грн.

Зниження витрат: $236\,250 \times 1,05 = 248\,063$ тис. грн.

Сукупний позитивний ефект: $2\,205\,000 + 248\,063 = 2\,453\,063$ тис. грн.

2027 рік:

Збільшення доходів: $2\,205\,000 \times 1,05 = 2\,315\,250$ тис. грн.

Зниження витрат: $248\,063 \times 1,05 = 260\,466$ тис. грн.

Сукупний позитивний ефект: $2\,315\,250 + 260\,466 = 2\,575\,716$ тис. грн.

У таблиці 3.4 наведені прогнози розрахунки від впровадження проєкту модернізації обладнання на АТ «КСЗ».

Таблиця 3.4

Прогнозні значення впливу проєкту на фінансові показник АТ «КСЗ» за
майбутній період

Показники	Роки			
	2024	2025	2026	2027
Збільшення доходів, тис. грн	2 000 000	2 100 000	2 205 000	2 315 250
Зниження витрат, тис. грн	225 000	236 250	248 063	260 466
Сукупний позитивний ефект	2 225 000	2 336 250	2 453 063	2 575 716

Таким чином, за умов прогнозованого зростання на 5% щороку, до 2027 року сукупний позитивний ефект проєкту може досягти приблизно 2,576 млн грн.

На наступному етапі визначимо основні показники ефективності впровадження проєкту, що наведено в таблиці 3.5

Таблиця 3.5

Показники оцінки ефективності впровадження проєкту модернізації
обладнання на АТ «КСЗ»

Показник	Значення
NPV	1 672 892 грн.
PI	1,41
PP	2,18 років
IRR	31,3 %

Для прогнозування впливу результатів впровадження проєкту на рівень інвестиційної діяльності та фінансово-економічної безпеки, необхідно враховувати кілька ключових аспектів.

Прогнозування впливу на рівень інвестиційної діяльності

1. Збільшення доходів та зниження витрат.

– Збільшення доходів та зниження витрат свідчить про позитивний фінансовий результат проєкту, що робить його більш привабливим для інвесторів.

– Високий сукупний позитивний ефект покращує ліквідність та фінансову стабільність, що сприяє зростанню рівня інвестиційної діяльності.

2. Поліпшення фінансових показників.

– Позитивний NPV та високий індекс прибутковості (PI) створюють додаткову впевненість у стійкості і прибутковості проєкту, що може призвести до зростання обсягу інвестицій.

– Показник IRR, що перевищує ставку дисконту, сигналізує про високий потенціал повернення інвестицій.

Вплив на рівень фінансово-економічної безпеки

1. Стабільний економічний розвиток:

– Зростання інвестиційної діяльності забезпечує стабільний притік капіталу, що покращує фінансовий стан підприємства чи економіки в цілому.

– Зростання рівня інвестиційної діяльності сприяє стійкості фінансової системи та зниженню ризиків.

2. Посилення конкурентоспроможності:

– Впровадження проєктів з високою доданою вартістю підвищує рівень конкурентоспроможності на ринку.

– Поліпшення економічних показників сприяє зміцненню фінансової позиції та забезпеченню довгострокової фінансово-економічної безпеки.

На основі представлених даних, можна припустити, що позитивні фінансові результати проєкту призведуть до зростання рівня інвестиційної діяльності, що в свою чергу, зміцнить фінансово-економічну безпеку.

В таблиці 3.6 наведені прогностні рівні інвестиційної діяльності та її вплив на зміну фінансово-економічної безпеки АТ «КСЗ» у період 2025-2027 рр.

Аналіз прогностичних показників рівня інвестиційної діяльності, котрі підприємство зможе отримати за рахунок впровадження проєкту, та її впливу на фінансово-економічну безпеку АТ «КСЗ» у період 2025–2027 років демонструє позитивну тенденцію. Згідно з даними таблиці, рівень інвестиційної діяльності підприємства поступово зростає з 0,75 у 2024 році до 0,90 у 2027 році. Відповідно

до цього підвищується і рівень фінансово-економічної безпеки – з 2,50 у 2024 році до 3,10 у 2027 році.

Таблиця 3.6

Прогнозні показники рівня інвестиційної діяльності та її вплив на зміну фінансово-економічної безпеки АТ «КСЗ» у період 2025-2027 рр.

Показник	2024	2025	2026	2027
Рівень інвестиційної діяльності	0,75	0,80	0,85	0,90
Рівень фінансово-економічної безпеки	2,50	2,70	2,90	3,10

Це свідчить про пряму залежність між активізацією інвестиційної діяльності та покращенням фінансово-економічної безпеки підприємства. Зростання інвестиційного рівня сприяє стабільності та підвищенню стійкості підприємства на ринку, що дозволяє зміцнити його позиції та створює умови для довгострокового розвитку.

Висновки до розділу 3

У розділі було детально розглянуто шляхи вдосконалення інвестиційної складової фінансово-економічної безпеки АТ «Кременчуцький сталеливарний завод». Проведений аналіз показав, що інвестиційна діяльність є ключовим фактором, який впливає на забезпечення фінансової стійкості та довгострокового розвитку підприємства. Особлива увага була приділена ефективному управлінню інвестиціями, адже їх раціональне використання є передумовою стабільного функціонування підприємства та підвищення його конкурентоспроможності.

Запропоновані рекомендації включають низку заходів для оптимізації інвестиційної діяльності, що охоплюють такі аспекти, як залучення альтернативних джерел фінансування, вдосконалення процесів планування, розробку системи контролю за реалізацією інвестиційних проєктів, а також управління ризиками, пов'язаними з інвестиціями. Крім того, значну увагу було

приділено формуванню стратегії інвестиційного розвитку, яка дозволить підприємству ефективніше реагувати на зміни у ринкових умовах та забезпечити фінансово-економічну безпеку на тривалий час.

Також розглядалися можливості впровадження інноваційних технологій та модернізації виробничих процесів, що сприятиме підвищенню продуктивності та зменшенню витрат, а отже, дозволить підприємству досягти більшого рівня фінансової незалежності та стійкості. Реалізація цих заходів передбачає комплексний підхід, що забезпечує як зростання активів, так і підвищення прибутковості, одночасно мінімізуючи можливі фінансові ризики.

Таким чином, реалізація запропонованих шляхів удосконалення інвестиційної складової дозволить АТ «Кременчуцький сталеливарний завод» значно підвищити свій рівень фінансової стабільності, зміцнити позиції на ринку та забезпечити сталий розвиток у майбутньому. Удосконалення інвестиційної діяльності стане запорукою підвищення фінансово-економічної безпеки підприємства, що є ключовим чинником його конкурентоспроможності та фінансової незалежності в умовах сучасного динамічного ринкового середовища.

ВИСНОВОК

У процесі виконання роботи на тему «Інвестиційна діяльність як фактор забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства» було досягнуто основних поставлених завдань, що дозволило сформулювати узагальнені висновки.

Аналіз теоретичних засад показав, що фінансова-економічна безпека підприємства має важливе значення, щодо забезпечення ефективного функціонування підприємства. Встановлено, що фінансово-економічна безпека є комплексною категорією, яка об'єднує здатність підприємства захищати свої фінансові інтереси, забезпечувати стабільність і стійкість фінансових потоків, а також протидіяти зовнішнім та внутрішнім загрозам. Фінансово-економічна безпека виступає базисом для підтримки стійкого функціонування підприємства, його розвитку та зростання конкурентоспроможності.

Аналіз наукових підходів до визначення фінансово-економічної безпеки дозволив уточнити, що вона охоплює управління ресурсами, оцінку та мінімізацію ризиків, а також підтримку балансу між доходами та витратами. Досягнення високого рівня фінансово-економічної безпеки вимагає ефективної системи управління, яка забезпечує оптимальне використання активів, підтримує ліквідність, платоспроможність і здатність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі.

Також в роботі було встановлено, що інвестиційна діяльність є важливим елементом, що сприяє зростанню і зміцненню фінансової стійкості підприємства. Інвестиції не лише підвищують активи і доходи, але й виступають інструментом зниження ризиків та підтримки конкурентних переваг, що безпосередньо впливає на фінансово-економічну безпеку.

Проаналізовано, що інвестиційна діяльність є ключовим елементом стратегії розвитку підприємства, оскільки вона не тільки сприяє зростанню

активів та прибутковості, але й створює фундамент для підвищення конкурентоспроможності та довгострокової стійкості.

Інвестиції дозволяють підприємству впроваджувати нові технології, покращувати якість продукції, освоювати нові ринки та вдосконалювати виробничі процеси, що безпосередньо впливає на його економічну стійкість. У результаті інвестиційної діяльності формується фінансовий резерв, який здатний забезпечити підприємство необхідними ресурсами для реагування на ризики та непередбачувані зміни ринкових умов.

Визначено, що інвестиційна діяльність є важливим інструментом управління ризиками, зокрема фінансовими, операційними та ринковими, а також забезпечує гнучкість підприємства в умовах конкуренції. Таким чином, у підрозділі підкреслено, що ефективна інвестиційна діяльність сприяє зміцненню фінансово-економічної безпеки підприємства, створюючи передумови для стабільного розвитку в умовах мінливого зовнішнього середовища.

Проведений аналіз показав, що для ефективного управління інвестиційною діяльністю та забезпечення фінансово-економічної безпеки необхідно застосовувати комплексний підхід до оцінки, який включає як кількісні, так і якісні методи.

Визначено, що кількісні методи, такі як розрахунок показників рентабельності, ліквідності, фінансової стійкості, дозволяють отримати об'єктивну картину фінансового стану підприємства. Якісні методи, зокрема аналіз ринкових ризиків та конкурентних переваг, допомагають оцінити потенціал інвестиційної діяльності та її вплив на позиції підприємства на ринку. Також розглянуті комбіновані підходи, що дозволяють врахувати як фінансові показники, так і якісні аспекти інвестиційної діяльності, забезпечуючи більш точну оцінку її впливу на безпеку підприємства.

Аналіз було проведено на основі даних АТ «Кременчуцький сталеливарний завод». Було визначено його поточний рівень та залежність від зовнішніх і внутрішніх факторів. Розрахунки показників інвестиційної діяльності продемонстрували тенденції, які можуть як сприяти, так і гальмувати

забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Зокрема, виявлено, що активізація інвестиційних проектів та оптимізація фінансових рішень підвищують стійкість до ризиків і сприяють довгостроковій стабільності.

На основі проведеного дослідження були розроблені пропозиції щодо вдосконалення інвестиційної діяльності підприємства з метою посилення його фінансово-економічної безпеки. Запропоновані заходи, серед яких оптимізація інвестиційного планування, покращення управління ризиками та залучення додаткових джерел фінансування, допоможуть підприємству підвищити ефективність інвестиційної діяльності, що сприятиме його стійкому розвитку.

Отже, виконане дослідження підтвердило гіпотезу про те, що інвестиційна діяльність є важливим фактором забезпечення фінансово-економічної безпеки підприємства. Реалізація запропонованих заходів дозволить підприємству підвищити рівень фінансової стійкості, зміцнити позиції на ринку та забезпечити стабільний розвиток у довгостроковій перспективі.

ДОДАТКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мосцевенко, К. Є. (2023). THE ESSENCE OF THE ECONOMIC SECURITY SYSTEM OF BUSINESS SUBJECTS. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, (36), 523-531. Retrieved from <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/1084>.
2. Куценко О., Лепьохін О. «STRATEGY FOR ENSURING FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISES: DEVELOPMENT, SELECTION AND IMPLEMENTATION. *Збірник наукових праць «Фінансові стратегії інноваційного розвитку економіки». Випуск 4 (56)*, . 2022. № Випуск 4 (56). С. 112 - 128.
3. Гоголь, Т. А., & Нехай, В. А. (2021). ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА. *Проблеми і перспективи економіки та управління*, (4(20)), 312–319. вилучено із <http://ppeu.stu.cn.ua/article/view/204620>.
4. Смірная С. М. Фінансово-економічна безпека підприємства: завдання управління та напрями їх реалізації / С. М. Смірная // *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Економіка і менеджмент.* - 2020. - Вип. 43. - С. 149-154. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2020_43_27.
5. Отенко І.П., Москаленко Н.О. Організація та управління системою фінансово-економічної безпеки: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 224 с.
6. Русіна Ю.О., Уланова К.О. Удосконалення управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Інтернаука*. 2017. № 14(36). С. 140–143. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_14_30.
7. Сейсебаєва Н.Г. Завдання управління фінансовою складовою економічної безпеки підприємства та шляхи їх реалізації в українських умовах господарювання. Сучасні механізми забезпечення соціально-економічної

безпеки на макро- та мікрорівнях: матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 19 травня 2017 року. Дніпро, 2017. С. 96–97. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/bitstream/123456789/2536/1/>.

8. Якубенко Ю.Л., Стрижак Я.І. Сутність фінансово-економічної безпеки малих підприємств. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. Вип. 5(05). С. 219–223. URL: <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/YAkubenko-YU.L.-StrizhakYA.I..pdf>.

9. Смірная С.М. Формування стратегії фінансово-економічної безпеки підприємства. Modern Economics. 2018. Вип. 8. С. 190–198. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/formation-of-the-financial-and-economicsecurity-strategy-of-the-enterprise>.

10. Петренко К.В., Микитюк О.П., Кравченко Т.В. Системоутворюючі чинники економічної безпеки. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2017. № 27. С. 80–83. URL: <http://vestnik-econom.mgu.od.ua/journal/2017/27-1-2017/20>. Pdf.

11. Кондрацька Н. М. Фінансово-економічна безпека банківських установ: загрози та шляхи їх подолання / Н. М. Кондрацька, М. М. Любовська // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки. - 2019. - Вип. 4. - С. 48-60. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnuvgrp_ekon_2019_4_7.

12. Стогній Т. С. Фінансово-економічна безпека підприємства / Т. С. Стогній, Л. М. Васільєва // Молодий вчений. - 2016. - № 12. - С. 899-902. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2016_12_216.

13. Куницька-Іляш М. Фінансова безпека стратегічних галузей національної економіки: змістова декомпозиція та витоки методології аналізування. *Вісник Хмельницького національного університету*. – 2022. – № 1. С. 195-200.

14. Максименко, О.С., Кречотень, І.М., Чижевська, М.Б., та Бабій, Л.І. Організаційні та управлінські аспекти безпеки та фінансового моніторингу

забезпечують інноваційний розвиток аналітичної економіки. Формування ринкових відносин в Україні – 2022. – 6. –116-122.

15. Лищенко, М.О., Овчаренко, Є.І., Гук, О.В., & Мохонько, Г.А. Формування конкурентних витрат на основі вдосконалення системи управління виробництвом підприємства в контексті забезпечення фінансово-економічної безпеки. Формування ринкових відносин в Україні – 2022. – 2. – 170-178.

16. Корнієнко Т. О., Вінницька О. А., Чвортко Л. А. Аналіз фінансової складової економічної безпеки підприємства // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". – 2022. – №2. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2022-2-7920>.

17. Формування механізму забезпечення фінансово-економічної безпеки в системі управління портовими підприємствами: монографія; за ред. Л.В. Ширяєвої. Видавничий дім «Інтернаука». К.: 2021. 174 с.

18. Lee, C.C., Chen, M.P., & Wu, W.M. (2022). The criticality of tourism development, economic complexity, and country security on ecological footprint. *Environmental science and pollution research*, 29 (24), 37004-37040. <https://doi.org/10.1007/s11356-022-18499-2>.

19. Коваленко Д. І. Методичні підходи до оцінки рівня фінансово-економічної безпеки підприємства / Д. І. Коваленко, К. В. Ломако // Міжнародний науковий журнал "Інтернаука" . - 2017. - № 18(2). - С. 30-33. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_18\(2\)_7](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_18(2)_7).

20. Чайка Т. Ю. Методика економіко-статистичної оцінки фінансової складової інноваційного потенціалу (на прикладі підприємств готельно-ресторанного бізнесу) / Т. Ю. Чайка // Інтелект ХХІ. – 2018. – № 3. – С. 133-139.

21. Ременяк Л. В. Теоретичні підходи до структури управління інвестиційними проектами. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2017. № 5. С. 170–176.

22. Про інвестиційну діяльність: закон України від 18.09.1991р. № 1560-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws>.

23. Козаченко Г. В., Антіпов О. М., Ляшенко О. М. Управління інвестиціями на підприємстві: монографія. Київ : Лібра, 2004. 368 с.
24. Петренко Л. М. Теоретичні аспекти дослідження інвестиційної діяльності. Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки 2012. Вип. 22. Ч. II. С. 330–334.
25. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: Навчальний посібник / Т В Майорова. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 376 с.
26. Гриньова В.М. Інвестування / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. – К.: Знання, 2008. – 456 с.
27. Мойсеєнко І. П. Інвестування: Навч. посіб. / Мойсеєнко І.П. – К.: Знання, 2006. – 490 с.
28. Щукін Б. М. Інвестування: курс лекцій / Б. М. Щукін. – К.: МАУП, 2004. – 216 с.: іл. – Бібліогр. с. 214.
29. Поєдинок В. В. Інвестиційна діяльність як вид господарської діяльності / В. В. Поєдинок // Господарське право та господарський процес. – 6-2/2013. – С.131 – 135.
30. Погасій С. О., Познякова О. В., Краснокутська Ю. В. Інвестиційний менеджмент (в прикладах і завданнях): навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2009. 337 с.
31. Анісімова О. М., Картечева О. С. Інвестиційна безпека підприємства в контексті економічної безпеки: сутність, зміст, оцінка і система управління. Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2012. Вип. 1. Т. 2. С. 293–297.
32. Лаговська О. А., Берляк Г. В. Сутність інвестиційної безпеки підприємства та її місце у системі економічної безпеки. Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. 2013. № 4. С. 74–81.
33. Ляшенко О. М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства: монографія. 2-ге вид., перероб. Київ: НІСД, 2015. 348 с.
34. Міщук Є. В., Кашубіна Ю. Б. Дефініції економічної категорії «інвестиційна безпека». Інвестиції: практика та досвід. 2015. № 2. С. 12–18.

35. Наконечна О. С., Ніколаюк В. В. Інвестиційна безпека промислових підприємств: науково-методичні підходи до оцінювання. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. Вип. 4 (04). С. 205–209.

36. Побережна Н. М. Інвестиційна складова економічної безпеки. Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Серія: Технічний прогрес та ефективність виробництва. 2013. № 67. С. 179–185.

37. Про національну безпеку України : Закон України від 21.06.2018 р. № 2469–VIII / Верховна Рада України. Відомо-сті Верховної Ради України. 2018. № 31. Ст. 241.

38. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки: монографія. — К.: КНЕУ, 2005. — 232 с.

39. Охримович, М. (2023). ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ (серія економічна)*, (1), 167–174.

40. Офіційний сайт АТ «Кременчуцький сталеливарний завод». [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://steel.pl.ua/osnovni-dani-pro-pidpryyemstvo/>.

41. Лесюк А. С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. Економіка та держава. 2020. № 8. С. 83–88. DOI: 10.32702/2306-6806.2020.8.83.

42. Чміль Г.Л. Комплексна оцінка ефективності комерційної діяльності підприємств роздрібної торгівлі. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. Т. 29 (68). № 4. С. 117–122. URL: http://econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_4/29_68_4.pdf#page=123

43. Фінансово-майновий стан підприємства та методи його оцінки. 2018. URL: http://dl.khadi.kharkov.ua/pluginfile.php/42608/mod_resource/content/1.pdf.

44. Самойлюк М. Фінансова допомога від міжнародних партнерів: скільки Україна отримала на 1 серпня. epravda.com.ua, 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/news/2022/08/2/689933/>.

45. Савченко А.М., Матвіюк А.В. Оборотні активи виробничого підприємства в сучасних умовах: обліково-аналітичний аспект. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 6 (23). С. 698-705.

46. Попович Д.В., Алимов О.С. Дослідження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств та засоби її підвищення у сучасних умовах. Приазовський економічний вісник. 2018. № 1. С. 31–35. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2018/1_06_uk/8.pdf.

47. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Антонюк О.П., Величко О.М. Сучасні аспекти фінансового аналізу оборотних активів підприємства. Економіка харчової промисловості. 2021. Т. 13, вип. 3. С. 46-55. URL: 10.15673/fe.v13i3.2131

48. Купріна Н.М., Ступницька Т.М., Баранюк Х.О., Величко О.М. Оборотні активи в системі управління підприємства: сучасні аспекти обліку, аналізу та аудиту. Економіка харчової промисловості. 2021. Т. 13, вип. 2. С. 50-57. URL: 10.15673/fe.v13i2.2040

49. Марусяк Н.Л. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 172 с.

50. Єгорова О.В., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник Ю.М. Економічний аналіз: навч. посіб. Полтава: РВВД ПДАА, 2018. 290 с.

51. Зануда А. Бізнес під час війни: яку підтримку запропонував уряд та як виживає бізнес. BBC. 2022. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-60757453>.

52. Олена Томчук, Софія Долінська, Богдан Кабачій. Фінансовий аналіз інвестиційної та інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств: шляхи удосконалення. 2024, Economy and Society, № 59. URL: <file:///C:/Users/skri1/Downloads/3416-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-3330-1-10-20240220.pdf>.

53. Франчук, В., & Гобела, В. (2023). МОДЕЛЮВАННЯ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВА КРІЗЬ ПРИЗМУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ

- БЕЗПЕКИ. *Цифрова економіка та економічна безпека*, (9 (09), 85-89.
<https://doi.org/10.32782/dees.9-14>
54. Hnylytska L., Franchuk V., Melnyk S., Nakonechna N., Leskiv H., & Hobela V. (2022). Security-oriented model of business risk assessment. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 4(45), 202–210. URL: <http://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/493815>.
55. Hobela V., Podra O., Batyuk B., Levkiv H., & Hynda O. (2022). The Ukrainian economy offshor-ing: estimation of factors' impact and developing measures to combat. *Business: Theory and Practice*, 23(2), 347–356. DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2022.1450916>.
56. Franchuk, V., Pryhunov, P., Melnyk, S., Hobela, V., & Shuprudko, N. (2023). Security environment: theoretical and methodological principles. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 3(50), 247–255. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.3.50.2023.4089>.
57. Економічна безпека підприємництва в Україні: монографія / Г. В. Ситник, Г. В. Блакита, Н. М. Гуляєва та ін. – Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2020. – 284 с.
58. Злотенко О. Б. Економічна безпека інвестиційної діяльності: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / О. Б. Злотенко. – Хмельницький: ХНУ, 2019. – 240 с.
59. Колісніченко П. Т. Загрози, ризики та небезпеки в системі економічної безпеки підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 24, Ч.1. С. 56-59.
60. Кучменко В. О., Загоровська В. В. Інвестиційні ризики в економічній системі підприємства. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Сер. Економічні науки*. 2017. № 2. С. 124-127.
61. Міщук Є. В., Адамовська В. С. Аналіз загроз інвестиційній безпеці підприємства та інвесторів. *Економіка та держава*. 2015. № 1. С. 30–32. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=3042&i=5>
62. Небава М.І., Міронова Ю.В. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2017. 73 с.

63. Сисоліна Н. П. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Кіровоград: КНТУ, 2014. 226 с.
64. Сталінська О. Чинники інституціонального забезпечення економічної безпеки промислових підприємств. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2015. № 2. С. 60-64.
65. Сисоліна Н. П. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Кіровоград: КНТУ, 2014. 226 с.
66. Сталінська О. Чинники інституціонального забезпечення економічної безпеки промислових підприємств. Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. 2015. № 2. С. 60-64.
67. Ялмаєв Р. А., Ескієв М. А., Бексултанова А. І. Інвестиційна безпека підприємства та напрямки його зміцнення. Молодий вчений. 2015. № 21. С. 523-525.
68. Аванесова Н. Е. Економічна безпека підприємств промисловооборонного комплексу України : монографія / Н. Е. Аванесова. – Київ : Інтерсервіс, 2017. – 297 с.
69. Бушовська Л. Б. Управління інвестиційною діяльністю як важливий складник економічної безпеки підприємства / Л. Б. Бушовська // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. 11. – С. 170–176.
70. Данкевич А. Є. Теоретична сутність ризиків, небезпек та загроз у контексті забезпечення економічної безпеки підприємства / А. Є. Данкевич, Г. Ю. Ткачук // Економічний вісник університету. – 2018. – Вип. 38. – С. 118–125.
71. Дзюба Т. А. Способи мінімізації інвестиційних ризиків машинобудівних підприємств / Т. А. Дзюба // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Економіка. – 2016. – № 1 (29). – С. 40–43.
72. Економічна безпека підприємства : підручник / за заг. ред. А. М. Дідика. – Львів : НУ «Львівська політехніка», ТЗОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019. – 624 с.

73. Злотенко О. Б. Визначення обсягів залучення коштів інвестицій при забезпеченні економічної безпеки підприємства / О. Б. Злотенко // Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки : матеріали II міжнар. наук.- практ. конф. (м. Київ, 28–29 грудня 2018 р.). – Київ : ГО «Інститут інноваційної освіти» ; Науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України, 2018. – С. 119–124.

74. Злотенко О. Б. Визначення стратегічних орієнтирів інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Бізнес-навігатор. – 2019. – № 2. – С. 59–63.

75. Злотенко О. Б. Вплив інвестицій на економічну безпеку промислового підприємства / О. Б. Злотенко // Перспективні напрямки розвитку економіки, фінансів, обліку, менеджменту та права: теорія і практика : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 9 березня 2019 р.). – Полтава : ЦФЕНД, 2019. – Ч. 1. – С. 23–24.

76. Злотенко О. Б. Економічна безпека промислових підприємств у сфері інвестиційної діяльності / О. Б. Злотенко // Проблеми системного підходу в економіці. – 2019. – Вип. 2 (70). – С. 114–118.

77. Злотенко О. Б. Забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності підприємства / О. Б. Злотенко // Проблеми і перспективи сучасного розвитку фінансів, обліку та банківської діяльності : матеріали II міжнар. наук.- практ. конф. (м. Дніпро, 18 березня 2019 р.) – Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – С. 55–57.

78. Злотенко О. Б. Математичні моделі інвестиційної безпеки підприємства / О. Б. Злотенко // Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : матеріали Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. – Переяслав-Хмельницький, 2018. – Вип. 42. – С. 86–90.

79. Злотенко О. Б. Стратегічні орієнтири забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислових підприємств / О. Б. Злотенко // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Економічні науки. – 2019. – № 2. – С. 100–107.

80. Злотенко О. Б. Формування елементів механізму забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : зб. матеріалів III всеукр. наук.-практ. конф. (м. Мукачєво, 16–17 травня 2019 р.). – Мукачєво, 2019. – С. 433–435.

81. Злотенко О. Б. Формування стратегічної складової забезпечення економічної безпеки інвестиційної діяльності промислового підприємства / О. Б. Злотенко, Є. М. Рудніченко // Бізнес-інформ. – 2019. – № 4. – С. 131–138.

82. Зубко Т. Л. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства галузі зв'язку / Т. Л. Зубко // Економіка. Менеджмент. Бізнес. – 2016. – № 3 (17). – С. 81–88.

83. Інвестування: навч. посіб. / за заг. ред. В. М. Гриньової. – Харків : Інжек, 2003. – 320 с.

84. Козаченко Г. В. Ризик, загроза, небезпека в економічній безпекології: каузальний зв'язок / Г. В. Козаченко, Ю. С. Погорелов // Економічна безпека: держава, регіон, підприємство : матеріали IV всеукр. наук.-практ. Інтернетконф. з міжнародною участю, 15 грудня 2017 р. – 25 січня 2018 р. – Полтава : ПолтНТУ, 2018. – С. 24–26.

85. Козаченко Г. В. Управління інвестиціями на підприємстві : монографія / Г. В. Козаченко, О. М. Антіпов, О. М. Ляшенко, Г. І. Дібніс. – Київ : Лібра, 2004. – 368 с.